

645 / 10
1982 / 10

С. П. ПЕТРОВ
И. П. СМЕРДИН
1982

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ

1980 - 1981 - 1982

1
1982

ბილოცვა

მინდა ამ ლექსმა, ამ ხმამ სიმართლის,
გითხრას, ძვირფასო, კაცო ნათელო,
სიბოხს, სიყვარულს როგორ გიმაღლის
ყველა ქართველი და საქართველო;

როგორ უვავილობს ჩვენი ედემი,
მშვიდობის მშე რომ სხივებს გვაკურებს,
როგორ გლოცავენ ჩვენი დედები,
თავზე უღრუბლო ცა რომ დაგვეურებს.

მშვიდობის დროშის ზეადმმართველო,
გულებს ამ დროშის სხივი გვიმოსავს,
ყველა ქართველი და საქართველო
ბედნიერების დღეებს გილოცავს!

ალექსანდრე გებაუზილი

„საქართველოს ქალი“

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის
სოცველთეული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხა-
ტერულ-ლიბერატორული ჟურნალი.

«САКАРТВЕЛОС КАЛИ»

Ежемесячный общественно-политический
и художественно-литературный журнал
ЦК КП Грузии.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის სენტრალურ კომიტეტს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს

**საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მშრომელთა, მესხიერებებსა და
საეხიაროსებებს, კარტიულ, საბჭოთა, პროფკავშირულ და კომკავშირულ მუშაკებს,
ყველა მშრომელს**

პ30რფსსი ამხანაგებო!

საკე ცენტრალური კომიტეტი დიდი კმაყოფილებით აღნიშნავს, რომ საქართველოს სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მუშაკებმა მიმდინარე წლის რთული ამინდის პირობებში კარგი მოსავალი მოიწიეს და წარმატებით შეასრულეს სახელმწიფოსათვის ჩაის ფოთლის, ყურძნის, ციტრუსის, მარცვლეულის, პოსტნეულის, კარტოფილისა და მინათმოქმედების სხვა პროდუქტების მიყიდვის გეგმები და გააღებულბანი. უზრუნველყოფენ რა სოფლის მეურნეობის პროდუქციისა და უნიარეს ყოვლისა სამხრეთული კულტურების წარმოების განუხრეღ ზრდას, საქართველოს მშრომელებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქეთ კვების მრავალფეროვანი პროდუქტებით მოსახლეობის მომარაგების გაუმჯობესების პრობლემის გააღწევებში.

რესპუბლიკის მეჩაიეთა და მევენახეთა, ყველა მინათმოქმედის წარმატება სამთო მინათმოქმედების თანამიმდევრული ინტენსიფიკაციისა და კულტურის ამაღლების, მეცნიერების მიღწევებისა და მონინავე პრაქტიკის მტიკედ დაწერვის შედეგო, რესპუბლიკის პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული და სასოფლო-სა-

მეურნეო ორგანოების მიზანდასახული ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის შედეგია.

გულიადად ვულოცავ საქართველოს კოლმეურნეებს, საბჭოთა მეურნეობების მუშებს, მეურნეობათა ხელმძღვანელებსა და სპეციალისტებს, სასოფლო-სამეურნეო, დამამზადებელი და სატრანსპორტო ორგანიზაციების, სამრეწველო სწარმოებისა და სასწავლებლების კოლექტივებს, პარტიულ, საბჭოთა, პროფკავშირულ და კომკავშირულ მუშაკებს, ყველა მშრომელს შესანიშნავ შრომით გამარჯვებას.

საკე ცენტრალური კომიტეტი გამოთქვამს რწმენას, რომ რესპუბლიკის კომუნისტები, ყველა მშრომელი ამრავლებენ მეცოდინეობას სასოფლო-სამეურნეო წარმოების შემდგომი ინტენსიფიკაციისათვის, ენერგიულ ღონისძიებებს განახორციელებენ, რათა უზრუნველყონ მინათმოქმედებისა და მეცხოველეობის ყველა დარგის სტაბილური აღმავლობა.

გისურვებთ ახალ დიდ წარმატებებს პარტიის XXVI ყრილობის გააღწევტილებათა რეალიზაციაში.

ლ. ბრეჯინევი

ქ. შაბაძის სახ. საქ. სსრ
საბჭოთა სოფლის მეურნეობის
მინისტროსად

ჯგუფს ერთი კაცი გამოეყო, უფრო ახლოს რომ ვერავინ შე-
ინძნა, ჩემსგან დაიძრა და ახა წამარავა:

— თქვენ, პერ, იერზე გეტყობათ, რომ თბილისელი ბრანდენ-
ბითი. ასეთი ილია სიარული, ასეთი მიზარული ნაბიჯი მოხლოდ
ამ ქალაქში იკიან, თითქმის ქართველში მიიჭრებოდნენ...
— ჩვენ ბრბოლის ეკლზეც ასე მიდიოდით, პერ!
— ციცი, ციცი რაიმე უკვე გადავიკეთებ... განამჯავებთა ძველმა
თბილისმა. რაც დროს დაუგარავს, თქვენ გამოვიათ. ეს ქეის
ფოლკლერი არასოდეს დამაინფუნებს.

უხუცობი უცებ გაქმნდა და ხელი გოგირდის თბილი აბანოე-
ბიკვქ გამოვირა.

— ის რა არის, პერ?
— მგეგითი...

სახე გაკვირვებამ გაუცია.
— ისა?

— სინაგოგა. ძველი თბილისი ხალხთა ისტორიული მეგობ-
რობის მუზეუმზეც გახლავთ, პერ. და ეს ტრადიცია აძლევდა ჩვენს
ქალაქს უფროსიდან ნაშრომობის ძალას, ეს ძველი უნებმიც
მშაბა მარჯვენამ წამოაღვანა ფეხზე. მეგობარი ციხეა, მეტრიალან
აუღებდა. — ასე სწავს ჩვენს ხალხს, პერ, და ამ რწმენიდან
ვერავერი გადააინფუნებს...

— ვუნდებოდა, რე ვუნდებოდიო. — ბუბუბუბებს, ჩემი გერმანე-
ლი" და მუშუბად შეერული, იდაყვიც მისორილ მარჯვენა ხელს
მაღლა ასვსინა...

— ფორმალმაფტ, ბრუნდებოდაფტ... — ეს უფრო სიტყვა სავიზიტო
ბარათივით დაიბრუნა და თავისი გულისკენ გრძელი ნაბიჯით
გაშინა...

დაბლა დავეყვი... მარიონეტების თეატრთან ფიქრმა გამაშერა:
„თბილისი ნამდივლად აქვდა ასეთი თეატრი და ისიც გვაქვს“.

ამ ძველ უნებმიც ქსეც საჭირო იყო, რადგან ძველი თბილისის
ყოფა თვითონ იყო საოცრად არტისტული, განუმეორებელი —
აბა, კიტხის ენა გაბრობოდა, სიცივის მარდილ დაშპნოდა, ხუმ-
რობის მიხარებათ დაეკარგა. — თბილისელი მისკენ არც კი მი-
იხივდავდა, თანახზე უფრენი გაუმეორებელად, ხილი გაუხუმბო-
და, რჯულიდან ამოკარგებოდა. მის სიარულსაც სხვა ფეხი
ჰქონდა, მიზნა-მიხრასაც სხვა ნიავი უბერავდა, მისი უკლავის
გაშლას, მიმიჯას თბილისი რევისორობდა, ყარაიხული კი სხვა
უქმლას და შარვლის კაცი იყო, პატრისნებასთან ძმადმეფივლი,
მუშებით რომ ციხეს დაანერვდა, თბილისში სადარბაზო ნაბი-
ჯით რომ დადიოდა და ადამიანში ღმერთის ეძებდა. მოკლედ, ყვე-
ლის თვისი „როლი“ ჰქონდა იმ სექტეკლში, რომელსაც ქორი-
თა და სხარულითი სახეც ცხოვრება ჰქვია... ასეთი იყო ძველი
თბილისი, ქართველის უფრო და წყალი, აშულის ლექსის ფრთა
და ანთხული სტრქიონი...

წელნადი ისე როგორ ჩაივლის, ძველ თბილისს რაიმე ახალი
არ შემატდა, ამ შემოდგომამაც ბერი კარგი დავეტოვე... რაცზე
რამდენიმე სახლი ჩაივდა და ბარათაშვილის ხილიდან მუხტამ-
დე ჩადგირდი სიერეც შეაესო, მოშორებთი ახალი ყვახანა შე-
ნიხვინა ხარფუხის ძველ უბანს, სწორედ ყვახანა და არა მეტა-
ჩარა „კაფე“, რომელიც ჩვენს ქალაქს არ აქვია. იმ მუსულმა სი-
რდამილედ კარებთან არ უნდა დაბრუნო. ყავის ფრენანი ძველ
თბილისელებს იმ ედგა, სადღე გული გულს ესაუბრებოდა, საქმიან-
ის სიტყვა ითქმოდა და ანეული სულცი ფილასავით უხუპაროდ
და მშვილად ლაღებოდა. განა არა, კაფეც საჭიროა, დე, მზიან-
რულებამ ხელეში ფართოდ გაშალის, მუსიკის ჩანჩქერმა ნავი-
ობის, ახალგაზრდულმა დაუფერებამ ასკამიდან წამოაიყვინოს, მა-
გრამ თბილისური ყვახანა მაინც წარსული უნდა იყუნებო-
დეს, ძველ ადვას კარები ფართოდ გაუღოს, დაღლილი თბილისე-
ლი სახშილ დასვენებული გაუშვას და კარგი განწყობილება სა-
ჩუქარითი გაზანაოს... ამიტომ მიზანია, რომ ამ ყვახანას არ
მისუდებთ თანამედრულ მუსუბთი მუსიკის სმამაღალი სიცილი,
კონტრბასის გულისმისოველა, ვილიონის ცრემლი და ქორიკანა

ფოლკტის რურული მოკლედ, თუ ყვახანაა, ყვახანა იყო! სე-
ლუბური, თბილისური, შხიანი და აღმოსავლური ეშხით ნიკაპამ-
დე საესე.

რამდენიმე სიტყვა თვითონ „თბილისქალაქობაზეც“ უნდა
იქცას — დღესასწაული რუმეც გამოღობედეს ჩემს ხალხს — ასე-
თი მართლა სახალხო, პოეტური, ამაღლებელი. დიახაც უხდებდა
ჩვენს ქალაქს არის სიხარული და საქართველოს ფრენსული. ეს
კიდევ ერთხელ უშაბობს ხოლმე ყველას, თუ რა არის ჩვენთვის
თბილისი — ჩვენი ფიქრის საბუდარი, ჩვენი აზრის ფესვი, საქარ-
თველის დედაბუდეკარი. ამ ბედნიერ დღეს ჩვენი რესპუბლიკის
სოფლები ჩამოდინ თბილისში, რათა თავი მოიყარონ, მისი სი-
ხარული გაინაზინდ და საქართველოს სხვადასხვა კუთხის წა-
უღონ. ეს ყველაფერი კარგია და საუკეთესო, მაგრამ განა ამ
მშვენიერებას უფრო არ მოუხდებოდა, რომ ძველი თბილისური
ყოფის იმპროვიზაცია ხდებოდაფს? დღევანდის კარებთან სირაჯი
იღვას და პატრონის ღვირის ყიდვდეს, ყარაიხულეში შრომაშიც
ენახობ და უბეშობს, არც იონბანი კინტო აქვდეს ამ დღეს თბი-
ლისის, არც სრთუბნი ჩამძვრალი ძველი ჩინოფილი, არც სათეს-
ლე კიტრითი გაფუფული „გორნოფილი“, არც ჯიბეშპნულე
ჭკუანატყევი თავიდა და არც საღლისი ფეხმუხუბა კინერში.
როგორ დამაშეშებოდა ამ დიდ ზემის, რაცზე რომ ნამდივლად
ძველებური, თბილისური ბაზარი ყვახნებდეს, სიცილი-კისილი ვერ-
ცხლის ფულიციც ცვიოდეს, ვითომ ვაჭრის ჯიბე მიდარდებოდეს
და ლარბიხის შიოდეს. არც ცხელი დაიარა, ნაკვერჩხლებზე შემ-
დგარი ცეკვა წაარმოვდა რაიმეს ამ სიცილიც და, მეორეც, —
ვიც არ იცის, რომ თბილისი ისტორიის იურიაც ვაჭრისის აბანო-
ებით იცნობდენ — იქით წასვლა თბილისური ყოფის ნაწილად,
დროიდან ფეხუბრული რიტუალი იყო — ასა წარმოადგინო ქა-
ფიან ზურგზე გაკურებული მეტის, ცხელი აბანი, მგრე დაბალ
მაგიდაზე გაბლილი თხელი პურმარტილი და შადიანი ღლსი. ეს
ნისქელი ქალაქის ჭირის ფეხვად, ახალ ამბებსაც ქადა-ლაგა-
შეიტი აცხობდა, საბრლო-საქვედნათლოც კირქვლად აცხ ხეფ-
დავდა და მომავალი უფადეს საქონელში ამოვლდა აცხ ხეფად...
დღეს კი ეს ტრადიცია დაეკარგა, არა, მე მის აღდგენაზე არ
ვდგავარ, მაგრამ თბილისქალაქობას ესეც რომ არ აქვდეს, ამით
ისეც კარგ შედეგს მეტი ლახალი შეეძებტება. მოკლედ, მეტი ვე-
ნოვარფული მომზენი, მეტი ძველი, „ნამდივლი ცხოვრება“ თბი-
ლისობის ზეიშზე! — აი, რის თქმა მინდოდა და რა ვერა ვიქოქ...

ვინმეც ეს წერილი ისე არ წაიკითხოს თითქმის მარტო თბილისის
ძველ უზენეს ვებებებებებ... ასე არ არის ის, „ვერავზე“ ჩადგი
ფეხი — ახალი სანაყინე თვალს აჩვენე, როცა ამ მშვენიერებას
აშუბენდენ, იქით გზა აღარ იყო — თუ საქმე არ მივარცვდა,
უფოლდ გაჩერდებოდი და ლამაზად აყვანილი კედლებს, გემოვნე-
ბით შერჩეულ სახურავს, სადად მოკახნულ ფასადს დიდხანს
შეყავდი თვისთან... ამ სანაყინეც ყელი კი გაუცია თბილისლებს —
მისი სილამაზის ხათირი, უნდათ რომ არ უნდეთ, იქით მუე-
ნებზე ხოლმე და მუედრო დაწარბაზი აღარ ეიბობათ... და გააა
მარტო ეს? რამდენი სხვაც ითქმის — რამდენი ძველი, ქანდაკება,
კომპოზიცი თუ პანი შეეძება დღესაქალაქს. ახლა კიდევ მხამა-
ლა იქვდა, თბილისი შადრენების ქალაქად უნდა გადაციოთ. და
რადგან იქვდა, გაკეთებულად ჩათვალე! — ამ ბოლო წელში
ჩვენს რესპუბლიკას სიტყვა და საქმე მარჯვენა და მარჯვენა ხელ-
ში უფირებს...

ისევ წელნადელი გერმანული გაშასხენდა, სახე რომ სიხარულით
უყვავოდა და გათვინებული დადიოდა. როცა უფობარი, თბილისში
სამიშვე მეტი ცოცხლებ ცხოვრობს მეტიც, გაოცებულმა ერთი
ლუქვამ პაერი რიგის გადაყვალა...

— არ მეგონა, არ მეგონა — საკუთარ თავს უთხარი და ისევ
გაკვირებით შემომხედა

— ასეა, სტუმარო, მეგობრობა ჩვენი ძალა, ჩვენი მზის სით-
ბის კისი და ჩვენი მომავლის სამუნებულ აკურსავს ესა ჭრის...
ესა თვით, აქვს ეს დავენრე და წერტილბა გამაჩნდა კიდევ.

თეატრის ახალი სივრცე

თელავის სახელმწიფო დრამატულ თეატრს ორას წელზე მეტი ხნის ისტორია აქვს. მეფის შთამომავალი და მემკვიდრე ალექსანდრე ჯამბაკურ-ორბელიანი გამოგვეცხადებს: „თელავსა და თბილისში ქართულ კომედიებსაც თამაშობდნენ მეფე ირაკლის დროში, რომლისაც გამართველი იყო გაბრიელ მაიორი“. ენციკლოპედიაში კი ვკითხულობთ, რომ საქართველოში თეატრალური დრამის აღმოცენების ერთერთი გამოჩენილი მოღვაწე თელავის სემინარიის რექტორი დავით ალექსი-მესხიშვილი იყო.

აი, საიდან იღებს სათავეს თელავის თეატრალური საზოგადოების ისტორია. სწორედ ასეთმა ფუძემ მოითხოვა თეატრის ახალი სივრცე — ახალი თეატრის შენობის აგება.

ათელი წლების წინ დანაშაული მშენებლობა განახლდა და... დამთავრდა...

დიდმშენებლოვანი ისტორიული თარიღები — საბჭოთა საქართველოს მე-61 წლისთავი და საქართველოს რუსეთთან

შერეობის მე-200 წლისთავი — აი, ის ორი ძირითადი ფაქტორი, რამაც დააჩქარა თეატრის მშენებლობა.

თეატრის მშენებლობა რაიონის ცხოვრების ლამაზი ფურცელი იყო, რომელსაც ყოველდღიურად ახლ-ახალ სტროფებად კითხულობდა მშრომელი ხალხი. ინტერესს კიდევ მეტად აღვივებდა შენობის მონუმენტურობა, ბრწყინვალე არქიტექტორული გადაწყვეტა, მაღალ დონეზე ჩატარებული კვლევა სამუშაო.

თეატრის უნიკალურმა შენობამ (ავტორი საქართველოს სსრ დამსახურებული არქიტექტორი გ. ჯაბუა) ქალაქის რეკონსტრუქციისა და განვითარების გენერალური გეგმით გათვალისწინებულ ობიექტებს შორის უმნიშვნელოვანესი ადგილი დაიჭირა. მან დაგვირგვინა ქალაქის ცენტრალური მოედნის ფორმირების პროცესი. რეალობად იქცა გენერალური გეგმის ავტორთა ჩანაფიქრი — ძველი ძეგლების და ახალი — თანამედროვე ნაგებობათა შერწყმა-შეხამება.

თეატრის შენობა ერთერთი უნიკალური ნაგებობაა რესპუბლიკაში. 800-ადგილიან მყურებელთა დარბაზში სექტაკლების გარდა გაიმართება საქართველოს თუ საზღვარგარეთის შემოქმედებითი კოლექტივების გასტროლები და საკავშირო თუ საერთაშორისო სიმპოზიუმები.

შენობა კონდიცირებულია, აქვს ვიბეიანი მზრუნავი სცენა, საკმაოდ ფართო და მოხერხებული დამხმარე სათავსოები, მსახიობთა საკაზმულოები, დიდი სადურგლო სამეკრო, კოსტუმების შესანახი, სამკერვალო და სხვა. ყურადღებას იქცევს მხატვრულად გაფორმებული ბუფეტი, იგი ფოიესთან ორიგინალურად არის დაკავშირებული. ფოიეში დაცულია მე-16 საუკუნის ძეგლი „სადროშე“, რომელიც თავის დროზე მეტად სააბათი მისიას ასრულებდა — აქ ინახებოდა საქართველოს სამეფო დროშები. არქიტექტორებმა გადაწყვიტეს სადროშისათვის პირვანდელი სახე დაბრუნებინათ, პროფესორ ირაკლი ციციშვილის ხელმძღვანელობით მას რეს-

ქ. ლომიძის ფოტო.

ტარაფია გაუკეთდა. მომავალში საქართველო
ენობა თეატრის მუზეუმი.

ფოიეში მოთავსებული რელიეფის კომპოზიციის თემა, „დავიცავთ კახეთის ისტორიული ძეგლები“. იგი ორიგინალურად ერწმის „სადროშეს“. აქვე რელიეფი „ბედნიერი ოჯახი“.

თეატრის ფოიეს დიდი კედელი მოხატა რუსთაველის დამსახურებულმა მხატვრმა გ. ქლიაძემ.

მაყურებელთა დარბაზის მარჯვენა და მარცხენა კედლებს ამშვენებს შპიონის მასალისგან დამზადებული მშვენიერი ქალისა და ნილიანი-მამაკაცის ფიგურები (მოქანდაკე ჯ. რუხაძე). დარბაზს სამი „გოლიათი“ ბროლის ქალი ანათებს, რომელთა ავტორები არიან არქიტექტორები გ. ჯაბუა, გ. ცხაკაია და მხატვარი ე. კობაძე.

სავარძლებზე ჩამონტაჟებულია სინერონული თარგმანის რადიოაპარატურა, რომლითაც მაყურებლებს წინაზე შეუძლიათ ტექსტის მოსმენა.

თეატრში იმუშავენ შიდატელედაცემები. დამონტაჟდა, როგორც სამამულო, ასევე უცხოელი, ჩეხური და გერმანული სისტემების საუკეთესო აპარატურა.

თეატრის გარეთა ფსალფზე ჰედათ შეზიდომისა და გაზაფხულის ამსახველ რელიეფებს.

თელავის დრამატული თეატრის მშენებლობაში თვითნაირი სიტყვა თქვენს ქალბატონებს. მშენებლობას საძირკველი ჩაუყარა იმ დროს თელავის რაიალმასკომის თავმჯდომარემ მეფა შეზერიშვილმა. მას დღემდე უყარა დება არ შეუწელობია კულტურის ამ კერისადმი.

ელექტროინჟინერმა სედა ლაზარევამ ვესტიბულში, მაყურებელთა დარბაზში და ფოიეში ელექტროგანათობათა სისტემა დააგეგმარა. ინჟინერ-სანტექნიკოსმა გულიკო მხაიძემ კი საკუთარი პროგრამით დაამონტაჟა წყალსადენ-კანალიზაციისა და გათბობის რთული სისტემა.

უნგრულმა ინჟინრმა ვალერია ფერენცი — მაყურებელთა დარბაზში დაამონტაჟა შესანიშნავი უნგრული სავარძლები. სად არ ყოფილა იგი ასეთი მისით: ამერიკაში, ინგლისში, საფრანგეთში, საბერძნეთში, ოვოსლავიასა თუ სხვა ქვეყნებში, რაც მინც — რაც შეეხება თელავის თეატრს, დამერწმუნეთ, რომ ასეთი ორიგინალური, ეროვნულ სტილში გადამწყვეტილი ნაგებობა მე არასდ შეხვედრია — ამბობს.

ამ უნიკალურმა ნაგებობამ დიდი ამოცანების წინაშე დააყენა თეატრის დასი.

დიდა მაყურებლის მისიაც — როგორ გაუფრთხილდებიან ამ ძვირფას შენაძენს, როგორი მაყურებლები იქნებიან, როგორ დახვდებიან სტუმრებს.

თელავის ახალი თეატრის შენობაში სიცოცხლე მთელი ძალით ჩქელს.

ლილი ნატოშვილი

ჩვენ საქარხნოდან ვართ

როდესაც თბილისის საქარხნო რაიონის ქალთა საბჭოს საქმიანობის გაშუქება გადაწყვიტეთ, მაშინვე ამ რაიონის სიტყბუკ წარმოვიდგინეთ: იგი ჯერ ათი წლისაც არ არის (დაარსდა 1973 წელს). ამ სიტყბუკს კი ქალთა საბჭო დაარსების დღიდანვე დაუწყებულა. დაუწყებულა საქმიანად, მგზნებარედ, მთელი გატაცებითა და რომანტიკით. ტონის მიმცემი კი თბილისის ქალთა საბჭო იყო. ამას ყოველთვის ხაზს უსვამენ საქარხნო რაიონის ქალები, საბჭოს წევრები. ხაზს უსვამენ იმასაც, რომ რაიონის პარტიული და საბჭოთა ხელმძღვანელობა ყოველთვის მზად არის ხელი შეუწყოს, ანგარიში გაუწიოს და გერდში ამოუდგეს ქალთა საბჭოს, მხარი დაუჭიროს მის ინიციატივას. საბჭოში გაერთიანებული ამხანაგების დევიზია: „ჩვენ რაიონის პარტიოტები ვართ!“ და ამ პარტიოტებმა იცინა, რომ მათი საყვარელი საქარხნო რაიონი ჯერ კიდევ ჩამოყალიბების პროცესშია, ჯერ კიდევ მხოლოდ 8-9 წლისაა. ამიტომ გასაკეთებელი ძალიან ბევრი და ყველგფერი უნდა ეიღონოთ იმისათვის, რომ რაიონმა თავი ისახლოს, მოწინავეთა რიგებში ჩადგეს თავისი ქარხნები, თავისი დანესტებულებები, ბავაბალები, სკოლები, სამედიცინო უწყებები, ახალშენებლობები, ქალთა საბ-

ჭოს კი ამ მხრივ ბევრი რამის გაკეთება შეუძლია, რადგან უფლებამოსილია ხელმძღვანელობის მხარდაშარ იზრძოლოს, იზრძომოს, იღვანოს რაიონის კეთილდღეობისათვის. — უნდა მივიღწიოთ იმას, რომ ხალხს ჩვენი სჯეროდეს, ხალხი უნდა მოგვეყვებოდეს, და რაც მოთავარია, ხალხი, ადამიანები გვენდობოდნენ! — თქვა ქალთა საბჭოს თავმჯდომარემ, სახალხო დეპუტატთა საქარხნო რაისაბჭოს აღმასკომის მდივნამ კლარა სვიანიძემ. თქვა იმ 60 ქალის სახლით, რომლებიც ამ ქალთა ააბჭოში არიან გაერთიანებულნი: მ. მაციაკა, ნ. გელაშვილი, დ. თუხარელი, ე. ყორანი, ე. ჯავახიძე, ი. სუხიშვილი და სხვ.

თბილისის სახელგოვანი მუშათა კლასის დიდი ნაწილი რომ საქარხნო რაიონშია, ეს კარგად მოხესენება ყველას და ამიტომ ქალთა საბჭოს პირობების გაუმჯობესება, დედებისათვის, ბავშვებისათვის, მათი სამედიცინო მომსახურებისათვის, მათი სახინაო პირობებისათვის ზრუნვა უპირველესი მზნანია ქალთა საბჭოსი. დედებს მეტი დრო უნდა ჰქონდეთ, რათა საზოგადოებას აღუზარდონ კარგი მოქალაქენი. ქალი — დედა, ქალი — მუშა, ქალი — მოღვაწე. რაიონს მრავალი ასეთი ქალი უყავს და ყველამ უნდა იზრუნოს მისი სუკეთისათვის, განსაკუთრებით განათლების

განყოფილებამ, სკოლებმა, სადაც მათი შვილები იზრდებიან; უნდა იზრუნონ საწარმოო გაერთიანებებმა, ფაბრიკა-ქარხნებმა, რათა დედები ჯანმრთელი იყვნენ, რათა მათ მეტი დრო ჰქონდეთ ოჯახისათვის, შვილებისათვის. ამიტომაც ქალთა საბჭოს დიდი კონტაქტები აქვს სკოლების მშობელთა კომიტეტებთან. საბჭო ზრუნავს უფდამომ ბავშვებისათვის, ძნელად აღსაზრდელებისათვის, დანგრეული ოჯახების შვილებისათვის.

მეტი დასასვენებელი სკვერები, ბავშვთა მოედნები, საწყურბალოები რაიონი თითქმის ყველა დღესასწაულს ამ სიხალეებით ეგებება. და ამში ქალთა საბჭოს დედათა და ბავშვთა დაცვის მუდმივი კომისიის კეთილი ხელიც ჩანს. ეს ხელი ერია საწარმოო გაერთიანების „საყოფაცხოვრებო ქიმის“ გამწოვი ვენტილაციის გაუმჯობესებაში, სამედიცინო მომსახურების სრულყოფაში. ქალთა საბჭოს ხელი ერია განათლების განყოფილებასთან ერთად ბავაბალის პედაგოგთა ნამუშევრების გამოყენებაში, რომელიც ყოველწლიურად ეწყობა აღმზარდელთა კვალიფიკაციის ასამაღლებლად, ქალთა საბჭომ დააყენა საკითხი — ცალკე შეიქმნას რიგი მრავალშვილიანი

ქალთა საბჭოს წევრები საკვირაო კომისიის შენებლობაზე

ოჯახებისა, რათა მათ უფრო ადვილად შეეძლოთ საბინაო პირობების გაუმჯობესება. ქალებმა შეფობა იკისრეს მარტოხელა მოხუცებზე, რათა ისინი მარტოდ არ გრძნობდნენ თავს. ამ საქმეში ქალთა საბჭოს ყოველთვის ახალგაზრდა დეგუტატებისკენ აქვს აღებული გზი. შეფობა, დახმარება, მეგობრობა, — ეს კეთილშობილური მიზანი შეუწინა ახალგაზრდობას, სიძაბუქეს. ისინი თავს ხრინარაინის ვეტერანთა წინაშე, ყოველ მათს თავს იყრის ხოლმე უცნობი ჯარისკაცის საფლავთან. ქალთა საბჭო ბრძოლის უცხადებს ფორმალბმს. ეს ბრძოლა ქალური შემართებით მიმდინარეობს და სადაც საჭიროა, ქალური სიმთავრე იარაღი კეთილშობილური მიზნის მიღწევისათვის. ჩვენ საქარხნო რაიონის ქალთა საბჭოს ბევრი შეკრების მოწინავე გამმდარგართ, სადაც ქალური შემართებაც არის და სიბრძნეც თვალადავლად გამოვლენილია ხოლმე ყოველ გამოსვლაში, ყოველ სიტყვაში.

შარშან განსაკუთრებით ამაღლებული იყო შეკრება: „დედები მშვიდობის მოციხეში“. წლებს კი საქარხნის ქალები ერთ-ერთი უპირველესთაგანნი გამოუმზადურენ ფურნალ „საქართველოს ქალის“ გაფართოებული სარდაქციო კოლეგიის გადამწყვეტილებას, მიმართვას — ვიბრძოლოთ მავნე წეს-ჩვეულებებისა და გადაგვარებულ, ყაბიბი „ტრადიციების“ წინააღმდეგ. დარბაზში გამწვეული ერთსულაოვნება მომშობდა, რაოდენ დროულია რესპუბლიკაში ამ საკითხის დაყენება! და საქარხნოელ ქალებს სწორედ ეს ერთსულაოვნება აკავშირებოთ. მათი გულმადლიობა, მათი შემართება მისაბამია.

საქარხნო რაიონის ქალთა საბჭოს კარგ საქმიანობას მოწმობს ის საქალაქდებეცი, პატარა მთად რომ წამოშდგარა მგადამზე: „საბჭოს სხდომის ოქმები“; „განცხადებებთან დაკავშირებული მასალები“; „დეგუტატების მიერ შესწავლილი განცხადება-საჩივრები“; „ბავშვის წელთან დაკავშირებული სხვადასხვა ინფორმაციები“; „ქალთა დელესთან დაკავშირებული მასალები“; „ქალთა საბჭოს და მოდელური ფესბაციების ფაბრიკის ერთობლივი სხდომის მასალები“; „ქალთა საბჭოს მესამე კონფერენციის მასალები“; „ქალთა საბჭოს მიერ გაგზავნილი სხვადასხვა ინფორმაციები“; „ქალთა საბჭოს გვერები“; „მიძღვნილი სალაოობა“; „დედების შეკრება“; „დედების მსვლობა გვინარა“; გადამალთი ყველა ეს მასალა, და საქარხნო რაიონის ცხოვრება წარმოგიდგებათ, ქალთა საბჭოს პრიზმაში დახასხული.

რასაკვირველია, გასაკეთებელი ბევრია, მიღწეულით დაკმაყოფილება შეუძლებელია. რასაკვირველია, წინ ბევრი რამ გველის, — სიძნელეც, სიხარულიც; და ჩვენ ჩვენსა გაავიჯანთ, რადგან საქარხნოს ქალთა საბჭოს დევიზია: „ჩვენ ჩვენი რაიონის პატრიოტები ვართ“!

მერი ბარნაბიშვილი სახსენებს ლამა

წელში წყვეტილი შექის ზოდები
მარის კვალს ვასდევს სწრაფად და
ჭრება.
რასა ნაჯლისობს ნეტავ შორეთი,
ვაინება და ცა ისევ ჭრება.
ააურდ წერტილებს ზედოზედ
იცვლის,
მარი და შექი, და ითვლის წამებს.
მარტა ჩემთვის ვერაინ
იცვლის,
როგემ ცის ოქო ცხცახებს
ღამე.

მარკინოს ისევ აუვსო უბე
და ხალხებმა დაიწყეს ქეღვა.
მამაბაბა მველათეველ ფუქებს
ვეღვავ გადმოხედა ადგილის
დეღამ.
ვიღვრო, ქვექნელში
რავაც იგრძნეს,
ცნოთ თავისი რკინა და
რვალი.
მიწადან ჩუმაღ წვაიღებს ცისკენ
და ყურადღებთ
შეგვაველს თვალთ.

დალი ფირცხანაშვილი

ღუჯით უქიათ მირკანის მუე
ფიოთნ მირკანებს,
ბუმულს არჩვენენ.
ჭულსისწამა ადებთ თოფიკის შებება,
ერთ რამედა ღირს იმათი შეხედვა.
მუდროზე დაუროლ კუნძებს
ნებით შეწივთბიან,
ჩქეჩბიან წმანებო და ირთვიან...
გახელაღმწეონ მირკანის კარბით,
მოეთნილია, მომლოდინერი
სიცხის და გწნების,
ტუმბულს არჩვენენ
სოფლის რძლები,
სოფლის ქალები.

შალვა ჩიბრაძე

ქვაბოს-ქვაბო უნს მარჯვენას

სოციალისტური ზომის გზის
მითმავნ გონიბიბის

ასე ამავდა,
ასე ლადად
და თაემომწონედ,
მოვეყის გულის გასაზარად
აგდამწივ, დარმუც,
როგორც კოცონი,
ჩაუქრობი მწანავ კოცონი,
შრიაღებს ჩაი
საქართველოს მთასა და ბარში.
აუგებულა მანდღობის
ათისა აფრა,
და მათ შორის შენიც,
შარკანდა გადვას დოდების...
ქვეულა ზღაპარად, ო, ნამდვილად
ქვეულა ზღაპარად,
თვით ველაგაც კი უსწრაფესი
შენი თითები.
აგროვებ ფოთლოს, —
მწანავ ოქროს, აგროვებ მადანს.
უგროვებ დოვლათის შენ ქვეყანას
წუმადა, უთქმელად...
ქვაბო-ქვაბო
შენს მარჯვენას მარადის, რადგან
ამ გამარჯვებს
შენი ხელოვ აჩუქურთმებდა!

ოვლა მინსურაძე

ჩემი პალია

მე შენი თობთ მოწოდლო
ერთი ოქვა ვარ,
ერის წყაროსთან მდგარი.
მუღამ ხველი და ხვებდინერი
ამ უცადებების წყალოთ.
და თუ გატატლები —
შენი წყაროს პირას გატატლები,
ეს არის ჩემი ვალი!

ხათრისანი კაცის ნიშნობა

მოთხრობა

შაბატარი დ. ერისთავი

მართლა დაბედური კაცი უნდა იყოს, აწინდელ დროში ქალის მისაცდნად მაჭანკალი რომ დასჭირდეს.

შვილბუბა დაბედურიც არ იყოს, მაგრამ მორცხვი, გაუბედავი, მორიდებული გახლდეთ... რას იხამ, ყველაფერი ხდება ამ ქვეყანაზე და ეს პატარა ამბავიც მოხდა.

ილიკოს უფროს ქალიშვილს — მერის ერთი შოფერი გადაეკადა. ხედავთ, დაბედური კი არა, მორცხვი კი არა, გაუბედავი და მორიდებული კი არა... ლამის შინ მიუხტეს, ქალის სიყვარულმა გააზაღდა და, აღვეთ თუ მანქანა მშვიდად დასაყვდა, ახლა რაიონის მთელი ავტობუსსტეცია გადაირია!

გივი და ავარდნილი კაცი მე რად მინდა, ლამის გადაირია ილიკოც, საქმე ის იყო, რომ მერისაც შეატყო მღვდლყარება და მაღალი სწრაფვა ვაჭისადმი.

სიყვარული გიზგიზებდა.

ილიკოს კი უნდა ჩაეჭრა. უნდა ჩაეჭრა, თუნდაც ქვეყნის სახანრო რაზმარების მოყვანა დასჭირებოდა. ჯერ შვილს ელაპარაკა. მერიც, — ჩემი სიყვარული და იმ ბიჭისადმი გატაცება საიდან მოვიტინეო, ამას ის ცილსა მნამადო, ბრალი დასდო მამას, არც მიყვარს და ზედაც არ ვუყურებო.

ტყუარა და აშკარად ტყუარა. ტყუარა და ამან უფრო მეტი ცდებილი მოუტყდა მამას: მამო თუ ახლა, ახლა მე შენ მიყურეო, შვილს აღარაფერი უთხრა, თავისი და შავა დაიბარა და გულს დაწვინა ვაჭანო.

შავა ხანუშას ვერ გაუტოლდებოდა, მაგრამ ქალ-ვაჭის გარიგებაში პატარა გამოცდილება კი უქონდა; შარნას თავისი მახლი-შვილი ერთ ბიბილიხელ ბიჭს გაურჩავდა და დაქორწინებულნი ისე კარგად მოეწყინნენ, ერთმანეთში ისე ტკბილად მორიდდნენ და ერთი წლის მერე ისეთი ოქროსთმინანი ბიჭი ჩაიგორეს კალთაში, რომ სულ შავას ლოცვაში იყვნენ. შავას სახელი გაუყვარდა, ზოგ-ზოგნი კიდევ ემუდარნენ, რა იქნება, ჩვენი გადმოვახუფე შენი მონყავი თვლითო, მაგრამ შავა მართლა მაჭანკალი კი არ იყო. ძმას კი ხათრი ვერ გაუტყუბდა და შეუპირდა, დაგვიმარებო. მიდგა-მიდგა და რაიონის ცენტრში მოკეთის მეზობელი, საქორწინო ბიჭი თვალში მოუვიდა. უქვს: წყნარი, მშრომელი ახალგაზრდაა, ერთი კარგი გოგო ახალაა ამახლო. კარგი გოგოც მერი იყო.

ისე მოხდა, რომ შოფერმა გოგომა, ცოტა გააქარულინი რომ ბრანდებოდა, კლუბში მასხალზე ავიდა მერის. ამ ამბავმა გააზაღდა ქალიშვილი და იმ დღეებში გამოეწერებულ ვაქს ზედაც აღარ უყურებდა. სწორედ ამ დღის შავაც გამოჩნდა, შენ შემო-ვეყლის მამიდაო, ხო იგი, მე რა ხელი მაქვსო... საუბარს ილიკოც ეწინაშობდა. ქალი დღიათანხებს, თუმცა კი გულდამშარებული იყო.

ბიჭი ბიჭად ვარგოდა, ჩახსმული ვაჭაკი იყო. შოფერ გოგონას გვერდში რომ დაეყვებინათა, ნამდვილად ამჯობინებდნენ. დარბაზისელ ქვითანი გამოხედვაც უქონდა. თმის გრქვა სახელად: პირველად ქალი მაღლულად შორიდან აჩვენეს. მიერინა. ქალსაც შორიდან, ასევე მაღლულად აჩვენეს თმში. მამიდაც უჭიბია, რა აზრის ხარ, გოგო, მოგვინათა თუ არაო. ისე, რაო, — მამინცდა-მამინე სისარბლის ნაპერქლები არ ნამოსცვენია მერის თვალ-იკოც.

მერე პირისპირი შეხებებმა შავამ მოკეთის სახლში. ცოტა ხანს ისხდნენ, ძუნწად ისაუბრეს. უფრო მეტს შავა და ის მოკეთე ქალი დააპარკობდნენ.

წინობის დღეც დათქვეს.

უნდა გენახათ, ქათმებს რა კრიახ-კრიახი აუყენა მერის უმცროსმა დამ, ვუფუნამ. დღის გათხოვება ახარებდა, მისი წინშობა აღულებდა. სასიძო ჯერ არ ენახა და მის მოსვლას თავისივე რად განიხილდა. შინ მახლება იყო და ვუფუნა ვარსავეთ ტრიალზედა. ქათმები დაიჭირა, დააკვლიერა, მღვდლარემი ამოავლო და გააკრიალა... ისეთ სისარბლს განიცდიდა, ისეთი ბედნიერი და ღლი ჩანდა, სულ არ მკვდა თავის ცხვირამოშვებულ დას, რომელიც წელის შესახვედრად უღმრთოდ ეწაფებოდა.

ილიკოც დიდ ამბავში იყო. ქვევს პირი მოუწმინდა, რამდენიმე წლის ღვინო ქაშინი გაუსინჯა, დოქები შეაგსო. ნათესავებმა და მეზობლებმა ქალბი მასამდში ტრიალებდნენ... იხილვებოდა მისახელი, იხარებებოდა მისახაშში, ცხებოდა გამოსახლებო... კარ-მიდამოს უკვე მოედო კერძების სურნელი და ოხშივარი... სუფრა გართო, თალრის ქვეშ უნდა გაეშალათ. მაგადები დაანყეს, სკამებიც მოიტაცეს...

საპატარალოს ერთი სეფე-ქალიშვილიც ახლდა. იმხაც მაღელ ფხალის შესაკმახად დაუძახეს და მერი ოთახში განმარტოვდა. კერძების მხადებაში კიდევ მიავრდნათ. ახლა მას.ქონიქლია მოელო ყურადღება მაგდისასვენი იყო მიპყრობელი, — კერძების მომხამაღება და მორთვა-განყოფილება — სტუდენტობა თუი არ მოუგვევსო.

მაღელ ყველაფერი მხად იყო. ილიკომ გრძლად გაშლილ სუფრას თვალს გადააფარა და ხელდები სიამოვნებით გადაიფრენიჭა. ზუსტად დათქმულ დროს ქიშკარს ორი მსუბუქი შაქქანა მოაადგა და გადმობრძანდა სასიძო თავისი მღვდლებით.

— მობრძანდით, გუთავაო, შობრძანდით! — დღის ამბით ეკატტივებოდა ილიკო სტუდენტებს.

სტუდენტები მორიგებით, მოყრძალებით თავმებლად შემოვიდნენ ეზოში, დარბაზისურად თქვეს საღამო. ილიკომ ყველას ჩამოართვა ხელი, სტუდენტებს მოკეთები და მეზობლები წარუდგინა და ახლა თალრისკენ გაიპატვია. სასიძო ერთხელ კიდევ ხარბად შეათვალერა და, თქვენ წარმოიდგინეთ, უფრო მეტად მოერვნა, მზიარულ გუნებებზე მყოფი კაცი უფრო მეტად გახალისდა.

ამ დროს მასხალის კარში ჩაქედელი გოგოები ხარბი თვალთ უშურდნენ სასიძოს, რომელიც ურმად წავიდა თალრისკენ და რამდენიმე თავის მსლებელთან ერთად გაშლილი მაგდის მახალაზე დადგა. დაბედური კაცებიც შემოუერთდნენ და საუბარიც აწვიეს. სასიძო მორიდებით რამდენიმე სიტყვას თუ ამოედერლავდა, ეტყობა, დღეაოდა.

— დედაც, კი კარგი ბიჭი ყოფილა! — ვუფუნამ აღურთოვანების წინმად დაქმნიტა შეგობარი გოგოები, რომელთაც არანაკლებ მოერნათ სასიძო.

ილიკომ საპატარალო მოიკითხა. ვუფუნა მოიხმო. ლოყვანით-ლებული ქალიშვილი უშალ აოჭრა აოგანზე, შინ შევარდა, ცოტა ხანში აოგანზე გადმოვდა და მამას რალაც ანიშნა. ილიკომ ვერ გაუგო, რას ანიშნებდა ვუფუნა.

გოგონას შემოერთება შეატყო და ჩქარი ნაბიჯით გასწია სახლისკენ. აიგანზე რომ ავიდა, ვუფუნამ ხმის თრთოლივთ მიუცა:

— გაპარულა.

— ვინ გაპარულა, გოგო, რას მეუბნები?! — ფერი წაუვიდა

ილიკოს და ოთახში შეიჭრა. სანოლზე მერის ის ახალი კაპაძის ველო, ნიშნობაზე რომ უნდა ჩავცვა.

— მომეტრა თავი და ეგ არის! — ილიკო ბრაზით ისე აენთო, ლამის ცეცხლი გადმოაფრქვია თვალითაგან. თუქუნა მამას მისჩერებოდა ენაჩავარდნილი.

— სად იქნება, როგორ ფიქრობ? — არ ვიცო... არაფერი ვიცი, მამი. — ძლივს ნაილულულდა შექუნამ და კაბას გადასწვდა.

— ვი ჩემს მონსრებს! — თქვა სასონარკვეთილებით ილიკომ და სკამზე დაეშვა.

თუქუნას ძლიერ შეეპარა მამა, ობოლ გოგოებს დედობაც რომ გაუწია, აჯარ იცოდა რა ეთქვა, რა გადაეცემინა. მერზე გული მოუვიდა.

ერთხანს მძიმე დუმილი ჩამოვარდა. აივანზე ვიღაც ამოვიდა და მალე ოთახში მაკა შემოიჭრა.

— რა ამბავია, რას შერებთო, როდემდე იცადონ სტუმრებმა, სად არის მერი?

— ჯანდაბამი, დონანაში და მოუსვლელში! — თავშეკავებით ნაშობისა ილიკომ, რომ ხმა გარეთ არ გასულიყო. კაცს ყერი-მალეტი უთრთოდა.

მაკა გაოგნებული მისჩერებოდა ძმას.

— უფურე ერთი, რა გვიყო! როგორ მოგეტრა თავი! სირცხვილი, სირცხვილი, სირცხვილი! — აქაქინდა, ათხუთხინდა, ავიწიოდა მაკა. უცებ თვალი შეასწრო თუქუნას, საქონრისი კაბას მალულად რომ ეკვლეუტებოდა და ძმას ნაპარკრულა:

— შეხედე, შეხედე! თუქუნამ შეამჩნია მათი მზერა, კაბა უმალ სანოლზე მიაგდო და აივანზე გავიდა.

— ილიკო, ახლა ფიქრის დროც აღარ არის... ოჯახის ღირსებას და სახელს უნდა მოეუაროთ, ხალხში თავი არ უნდა მოიჭრაო... თუქუნა წლავანია...

— შერე?

— შერე ისა, რომ მე თემოს მოველაპარაკები, ხათრინი ბიჭია... შენ კი თუქუნა დაითანხმე... ვიცი, რომ ბიჭი სასიძოდ მოსწონს, საქმროდაც არ დაწინუებს...

— დაიცა... თავს რეტი დაშვსა... მაკას რეებს მეუბნები?! — მე სხვა ვაზს ვერა ვუვდავ... მერი თავისი შევყარებულთან გაიქცა, ფიქრი არ უნდა... ამ ოქრო ბიჭს განწილბულს ვერ გავუშვებთ აქედან.

ილიკო ნამოდავ, დას შეხედა და უთხრა:

— ქვიანი ქალი ხარ, მაკა... წადი, სთხოვე... ჩემს მაგერადაც სთხოვე... ისე, რუამდე გაიყვანე, არაფერ გაიგოს... მე კი თუქუნას მოველაპარაკები. თუ დაგთანხმდა, აქ ამოიყვანე... ვი ჩემს დღეს! იმას კი... ჯერ ჩავათავით ეს ამბავი!

მაკა ეზოში ჩავიდა. თემო კაკლის ხისაკენ გაიხმო და ერთხანს რაღაცას ვაუტუნებოდა. თემო თავდახრლი იდგა ქალის წინ. სტუმრებს ყურადღება არც კი მიუქცევიათ, რა ხდებოდა, ვერც თაღრის ქვეშ თავმოყრილმა მეზობლებმა და მიკეთებმა გაიგეს.

თემო და მაკა სახლისკენ წავიდნენ. როცა კიბე აიარეს და მაკა პირველი შევიდა ოთახში, აღტაცება ევლარ დაშალა: შუა ოთახში თეთრაბიანი თუქუნა იდგა აღუწილი, ოდნავ თავდახრლი და ამღვლეჯარბული.

— მხსნელო და იმელო! — მაკა მისკენ გაეცანა და გულში ჩაიკრა. გოგო თონესავით იყო ანთებული. ქალი სასიძოსკენ მობრუნდა, — შეხედე, რა ანგელოზია... ღმერთმა შედინიერა გამყოფოთ!

თემო ქალიშვილისკენ წავიდა, მიუახლოვდა და ხელი გაუნოდა. თუქუნამ გაუბედავად ასწია მარჯვენა.

ილიკო სასიძოს მივირდა, შემოაბრუნა, გადაეხვია და მხურვალედ გადააკოცინა.

შერე ისეთი ქვივი გაჩაღდა, მერი ვილას ახსოვდა!

* * *

— აგერ, ის ქალი, დეიდაჩემი რომ უნდა ყოფილიყო — დედაჩემია. ის კი მამაჩემი, მუშა, რუმი და ძალიან ხატრინი კაცი. ყველას გვიყვარს, განსაკუთრებით კი — პაპაჩემს.

ქმრის მუსხარე სივონია

საქართველოში ჩატარებული მუსიკის ფესტივალის ემბლემა გახლდათ ალისფერ დროშის ქვეშ ცისფერ რკალში ჩასმული საწოლის ნიშანი.

ამ ფესტივალისათვის დამახასიათებელი იყო შემოქმედებისა და მეგობრობის, ნოვატორებისა და ძიშის ამაღლებული სწრაფვა, ფართული მრავალსახეობა, მანერის, სტილისა და საკუთარი ხელნერის სიხვე.

ხელოვნების ამ ზეიმზე ფართოდ, დამაჯერებლად იყო წარმოდგენილი ჩვენი ქვეყნის საკუთარი ტრადიციებითა და თავისთავადობით აღბეჭდილი ყველა საშუსოკო სკოლა. სწორედ ამიტომ შეიძლება შევადაროთ ორი ძიშის მქუხარე სიმღერას.

კომპოზიტორმა ყველა მომეც რესპუბლიკისა და საზღვარგარეთელი სტუმრები, უწინააღმდეგოდ დიდი ჯგუფი, 24 საკონცერტო პროგრამა, 10 სიმფონიური, 11 კამერული და საგუნდო, 1 საძოთია სიმღერის კონცერტი და ორივე საატორო სააბო — ტ. ხრენიკოვისა და გ. სვირილოვისა, კიდევ 5 სიმფონიური, 4 კამერული, 3 საგუნდო კოლექტივის, 5 სიმფონიკური კონცერტის კონცერტები; 50-ზე მეტი ერობული სიმლიტი და 2000-ზე მეტი შემსრულებელი...

ასეთია დათვლილები „არიოთმეტიკა“ მაგარე, განა შეიძლება ცოცხალი გაიზომის მსმენელთა მასებზე ემოციური, ესთეტიკური, სულიერი ზემოქმედების ძალა? როგორ უნდა გახიზმდების მისი პარამეტრები!

მრავალფეროვანი იყო ფესტივალის ფართული ამპლიტუდეც: სიმფონიები, ინსტრუმენტული კონცერტები, ოპერები, ბალეტები, კამერული ფილები, სიმღერები... ერთი სიტყვით, ყველა მნიშვნელოვანი წარწომები, რომელიც ამ ბოლო წლებში საბჭოთა კომპოზიტორებს შეუქმნიათ ფესტივალმა შესწოდებულ შედეგებშია საბჭოთა მუსიკის განვითარების გზები, განვსაზღვრავს მისი მომავალი პერსპექტივები, გამოემყვანებინა შემოქმედებითი ძიების მიმართულებები. საკონცერტო პროგრამებმა კიდევ ერთხელ დამატკიცდა განვითარებისა და ნოვატორების სიძიების ტრადიციული დროცა და ეს თანაბრად იტყმნობოდა საბჭოთა მუსიკის კლასიკოსებისა ს. პროკოფიევის, დ. შოსტაკოვიჩის,

ა. ხაჩატურიანისა და უფროსი, საშუალო, უმცროსი თაობებისა თუ დებიუტანტთა წინაწომებებში.

ფესტივალი — იყო არა მარტო საუკეთესო წინაწომებების პარადი, მუსიკის დინამიკური განვითარების ნაიელი თარიღი, არამედ დოსტატების, შემოქმედების, ცხოვრების დიდი სკოლაც. ეს გახლდათ შემოქმედებითი კონტაქტები და ურთიერთგამედრება, ეს გახლდათ მუსიკის სამყაროში ათასობით ადამიანის მიმატილება, ეს გახლდათ მშრომელთა შეხვედრები, საქართველოს გაცნობა. თბილისის გარდა, კონცერტები მოეწყო სხვა ქალაქებშიც. მუსიკა ეღერდა ფილარმონიისა და კონსერვატორიის დარბაზებში, თეატრებში და ტატრებში, უღერდა ღია ცეცხლში და რაც ყველაზე საინტერესოა, მუსიკა პირდაპირ ქუჩებში, მისიღებზე გაიდა. შეალო ბიზნისის კარი ხელოვნების გრძნული გასაღები.

მუსიკის ეს მშვენიერი, ამამალელები ძალა შესანიშნავად გამოჩნდა სახალხო დღესასწაულზე — „თბილისობაზე“, რომელზეც მეგობრობის, შემოქმედების პიმიად გაიხმა მრავალრიცხოვან საგუნდო და საესტრადო კოლექტივების გამოსვლები. თბილისის ძველი ტაძრებისა და სახლების „გარინდებული მუსიკა“ პარმინიულად ერწყმოდა ხალხური ცეკვების, სიმღერებისა და ჩვენი ქვეყნის თანამედროვე კომპოზიტორების ცოცხალ მელოდიებს.

პროგრამების მრავალფეროვანი ხასიათი ფესტივალის ერთი მთავარი წინაწინააღმდეგობა იყო. პირველივე კონცერტმა გაერთიანა ყზახი ე. რახმანოვივისა და მოსკოვლი დ. ჩაიკოვსკის, საბჭოთა კლასიკოსის პროკოფიევისა და დღანდომოსი ერთ ქართველი კომპოზიტორის ა. ბაღანიანის შემოქმედება. და ეს ინტერნაციონალიური სული იგრძნობოდა ყვედადღიურად. საესტრადო კონცერტებზე სიმეც კომპოზიტორის, ტაჯიგი, ბელარუსი კომპოზიტორები ცვლდები, ბალტიისპირეთის წარწომადგენლები — მოსკოველები, თათრეთისა უკრაინისა და ახორბაიჯანისა და ა. შ.

კომპოზიტორთა ერთმა ჯგუფმა მონახულა ტიტული, ზესტაფონი, ქუთისი, შეხედა ატკომშენებლებს, მადარბილებს... უზრად იმუშოდა ზღვარი დარბაზსა და შემსრულებლებს შორის და მსმენელები

შემსრულებლებად იქცოდნენ — ყველა ერთად მელოდა.

...ფილარმონიის დიდი დარბაზი. ტ. ხრენიკოვის საატორო სალაშო. ხრენიკოვი — კომპოზიტორი, ხრენიკოვი — პიანისტი. ცნობილი მუსიკოსის სახელმა ზეერი ხელოვნების მოყვარული მოიზიდა. ისმოდა ბოლო წლებში შექმნილი წინაწომებები — სიმფონია, კონცერტები, საბალეტო მუსიკის ფრეგმენტები. — რამდენად დინამიკა, ექსპრესია, ხალხის გრწმობა მათში!

ფესტივალმა თავის აპოგეას მიალწია პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სხდომათა დარბაზში გამართულ საბჭოთა და საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირების გაერთიანებულ პლენუმზე. მომხსენებლებმა ტ. ხრენიკოვმა და გ. ორჯონიკიძემ ილაპარაკეს ჩვენი ქვეყნის კომპოზიტორებისა და მუსიკისმოდენების ამოვანებზე საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXVI ყრილობის შუქზე, ილაპარაკეს საბჭოთა მუსიკის ჰუმანური პათოსის შესახებ.

პლენუმზე დიდი და საინტერესო საუბარი გაიმართა მუსიკალური ხელოვნების არსზე, მისი განვითარების ტენდენციებსა და მომავალზე.

პლენუმის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს და სიტყვებით გამოვიდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, საბჭოთა კავშირის კულტურის მინისტრი ბ. ნ. დემიძე და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრების კანდიდატი, საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ე. ა. შევადაძე.

ზვიძის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ამბავი გახლდათ გ. სვირიდოვის საატორო კონცერტი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს მუსიკის ცნობილი ინტერნაციონალურება, კომპოზიტორის ერთგულმა მეგობრებმა — ე. ოზარცივამ და მოსკოვის კამერულმა გუნდმა, რომელსაც ე. მინინი და თავად გ. სვირიდოვი ხელმძღვანელობდნენ. პოუზა, მუსიკა და სილამბე შეერწყა ამ სადამის ერთობის. მაღალგრწობილთა სამყარო, ჭირი და ღღინი, სიკეთე და შუკი, სამშობლოს სიყვარული... კიდევ ერთხელ გამოჩნდა ძლიერება, სიდადე, მუსიკალური მასშტაბურობა საბ-

სკოლის ერთ-ერთი უდიდესი ნაწარმოადგენლია.

ეს კონცერტი, რომელზეც მუსიკას ბლოკის მშვენიერ სამყაროში შესყავდი, რომელიც სიღრმითა და სიღამაზით გაგსებადა, დარბაზში კი მთელი სისასილო, ლაღად იღვრებოდა უ ოზარაცოვას ტკივილამდე გულში ჩამწვდომი, ხან ტრანგიკული, ხან გამჭვირვალე — სუფთა მცეო-სონანო, უკმინდა შემოქმედების განუყოფელე ატმოსფეროს. კონცერტის შემდეგ კი დიდი მუსიკოსი და დიდი მომღერალი ლაპარაკობდნენ ჟღერაზე განსაციფრებელ პედნიერებაზე — აწუქო ადამიანს სიხარული!

ამ დღეებში იმდენი მნიშვნელოვანი რამ მოხდა, რომ შეუძლებელია ყველაფერზე ილაპარაკო, მაგრამ ხაზი არ გაუსხია, ვიქვით, თბილისში ავღერებულ ო. ოქ-თაქიშვილის ნაწარმოებებს, რომლებმაც აშკარა გახადა ავტორის საგუნდო მუსიკის ოსტატობა და უდიდესი ნიჭი კომპოკური ოპერის ფანრის ფლობისა (რომელიც, სამწუხაროდ, ასე იშვიათი გახდა ჩვენს დღეებში) — უბრალოდ შეუძლებელია.

— თბილისის ფესტივალი ბევრი აღმოჩენა აღნუსხა. მათ შორის უნდა გამოეყენა გაანჩლის მეექვსე სიმფონია, რომელიც დიდებულად შეასრულა საქართველოს სახელმწიფო სიმფონიურმა ორკესტრმა ჯ. კახიძის ხელმძღვანელობით. ამ სიმფონიამ, ჩემი აზრით, ასახა არამარტო ქართული მუსიკის მაღალი დონე, არამედ კომპოზიტორის აზროვნების დიაპაზონიც, საინტერესო პლასტიკური გადაწყვეტები, წერის თავისთავადობა, ნაწარმოების ღრმა აზრი და ემოციურობა. — ასე გამოეხმაურა თავის კოლეგის ნაწარმოებს ლენინგრადის შემოქმედებითი კოლექტივის ხელმძღვანელი, კომპოზიტორი ა. პეტროვი.

ზემის კლიმატს უკმინდა კულტურათა სულიერი ნათესაობა, ძმობა, ურთიერთგამიღვრება, და ეს სისტემატურად იგრძნობოდა მაშინაც, როცა გაისმოდა ლატვიელი გ. რამანის, მოსკოველი ნ. პეიკოს, დელსტენდი შ. ჩალავეის, ბელორუსი ვ. გლუბოვის, უკრაინელი ლ. კოლოდუბის, ლტველი ვ. პარკუსკასის და სხვათა სიმფონიურ ნაწარმოებებში.

ვ. ფედორევის, ო. დმიტრიადის, ო. კავანის, ლ. თორაძის, ვ. გეროგევის, ნ. გუტმანის, დ. კიტაიენკოს და სხვათა საშემსრულებლო ხელოვნება დიდებული მუსიკალური ცხოვრების პანორამას უკმინდა, რომელიც ბრწყინვალე დადასტურება იყო სხვადასხვა რესპუბლიკების შემოქმედებითი ინტელიგენციის ერთიანობისა, საბჭოთა ხელოვნების სოციალისტური რეალიზმის კეთილშობილური პრინციპებისა.

საბჭოთა მუსიკის ფესტივალი თბილისში ზემით დამთავრდა. ძმობის იდეა, მუსიკის მაღალი ჰუმანური პაიოსი კი დარბაჩვენი ხელოვნების ხელონიდელ დღეს.

მღერის თამარიკო ვერტინილია

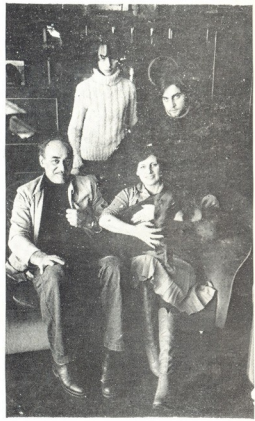

ე. ოზარაცოვა

დინარა ნოღია

„ინტელექტუელი თემა, თემა სინარტლის პოეზიისა, — აი ჩემი ალბომი“ — თქვა საუბარში დინარა ნოღიაშ. სახედობროდ გვაზიარა მან ამ ფერწერულ ალბომის ცყ-ლებში: „კიათურა“, „რუსთავი“, „ენგებრქესი“. მის ნახატებში ინტელექტუალის ტევაღობა-სიმძიმე და პაეროვნება სრულ პარმონიას ქმნის. დაბ, ეს წმინდედ ქალური ბელია, ქალის ხედვა და სიფაქიზე, რომელსაც ძა-ღუმს აამღეროს კაშხალიც, შატკო და ფო-ლაღიც ამიტომ ვამბობთ: დინარა ნოღია მხატვარია და მოქალაქე ამ სიტუვის საუკე-თესო გაგებით. მისთვის უცხო არ არის ფო-ღელირიც, რამდენადც მასში ვლინდება საქართველოს ამა თუ იმ ეუთხის დამახასია-თებელი და ძირითადი: ახტიო რთველია, ვენახია, ქარალი — ჰურის ვანების ლივლი-ვი, სენათი — კოშკებთან ერთად, ტუის დაცურებაა ენგურზე და თუშეთი, ამ ტილო-ზეზ ნაკლებ გამოკეოლოდ ჩანს ადამია-ნები, — მაინც ყველგან ადამიანია, მისი შრო-მის უციფა და შემახილი!

საქართველოს სახალხო მხატვარი დინარა ნოღია საუკეთესო წარმომადგენელია იმ თაობისა, რომელმაც ბრწყინვალედ განიშტ-კიცა ადგილი ქართულ ბელოვნებაში: ტა-ღანტი, მძაფრი ხედვა თანამედროვეობისა, შრომისმოყვარეობა და თავდადება საყე-რელი საქმისადმი, — აი დინარა ნოღიას შე-მოქმედებითი ცხოვრების არსი საუკეულ-თაო აღიარებაც სწორედ ამან მოუტანა დი-ნარა ნოღიას შემოქმედებას, ჭეუნთანაც და სახუარგარეთაც, სადაც ორმოცამდე გამო-ფენაში მიიღო მონაწილეობა; ამ წარმატების სათავე დინარა ნოღიას მაღალ მოქალაქეობ-რივ შიწმისში უნდა ვეძიოთ: ნიჭიერ მხატ-ვარს უუყარს საშობლოს დღევანდლობის მაქისცემა, ხარობს უკველი სიახლით, რაც საქართველოს კეთილდღეობისათვის არის დასახული. სახმატრო აკადემიის დამთავრე-ბისთანავე მიიპყრო მისმა ნამუშევრებმა უუ-რადღება, მიიპყრო თემით, რომელიც აქამ-დე ითიქოს „უტეზი“ იყო მხატვარი ქალთა შემოქმედებისათვის.

დინარა ნოღია ხშირად მოეჭაურობს და არა როგორც მხოლოდ ტურისტის მას მთე-ლი ალბომი აქვს ჩანახატებისა კუბაზე, პირ-ტუგალიაზე, ესანეთზე და სხვ. დინარას უუყარს მუშაობა სტუდენტებთან: როგორც გრაფიკის კათედრის დოცენტი, როგორც მხატვარსა და მოქალაქეს, მას უზარია ახლ-გაზრდობის უკველი წარმატება. იგი უუ-რად „დროშის“ მხატვარი-ედიტორია.

დინარა ნოღია ხშირად აფორმებს წიგნებს; და თავის ენერჯის არ იშვრებს თურნალის

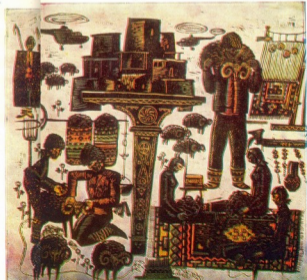
საუკეთესოდ გაფორმებისათვის. შრომის წი-თელი დროშის ორდენის კავალერი, საქარო-ველოს სახალხო მხატვარი დინარა ნოღია ღირსეულად იმკის ადამიანთა სიყვარულსა და მაღლიერებას.

ნაზი კილასონია

31524416 1301347133
● 5266928 4380 1414071270
● 873460240

● ՀԵՐԱՆՆԱԿՆԵՐԻ
● ԳԵՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
● ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

თეატრალური ხელოვნების სამსახურში

არიან ქვეყნად ადამიანები, რომლებიც ჩუმად, უპრეტენზიოდ აცეთებენ ქვეყნისთვის საჭირო, უღვესაკმეხს, შრომობენ და სთესავენ ადამიანებში სიყვითესა და სიყვარულს. ამგვარ ნათელ და კეთილშობილ ადამიანად ათეული წლების მანძილზე ვიცნობთ საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს დრამატული თეატრების განყოფილების უფროს ინსპექტორს, რესპუბლიკის ხელოვნების დამახუტრებულ მოღვაწეს — მარგარიტა კონსტანტინეს ასულ გოგოლაშვილს, რომელსაც ახლახან 70 წელი შეუსრულდა. და აქედან, თითქმის ნახევარი საუკუნე, ერთგულად და თავგამოდებით ემსახურება ქარ-

თული თეატრალური ცხოვრების საზრიელს.
წელთა დინებამ უსასრულობაში წაილო კეთილი მოგონებები: კახეთი, ქიზიყში გატარებული ბავშვობის დაუვიწყარი სურათები, მოსიყვარულე და მზრუნველი მშობლები — პარტიის ვეტერანები, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისთვის აქტიური მებრძოლები: დედა — ნინო, რომელმაც მთელი სიცოცხლე ახალგაზრდობის აღზრდას შეაღია და მამა კონსტანტინე, ინჟინერია, თავისი საქმის ბრწყინვალე მცოდნე, — გოგოლაშვილები.
თავის დებთან ერთად ქემარიტად ინტელიგენტურ, ქართულ ოჯ-

ახში იზრდებოდა პატარა მარგო და იმთავითვე განსაკუტრებულ სიყვარულს იჩენდა საქართველოს ისტორიისადმი, ლიტერატურისადმი, დიდი ილიას, აკაკის, ვეჟას ნაწარმოებები ცხოვრების გზამკვლევადად ჰქონდა არჩეული...
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართული ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ, ახალგაზრდა ქალი გურჯაანის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლად გაამწესეს. ომის წლებში კი ჯერ კარლენახის, შემდეგ ზემო ქედის საშუალო სკოლაში რუსული

ენისა და ლიტერატურის პედაგოგად მუშაობდა. თითქმის ყველაფერი მას დღის კვლევად აყენებდა — დიწერ, აუჩქარებელი, ბავშვების მოსყვარული, მუდამ კეთილგანწყობილი ადამიანი, მარტო მასწავლებელი უყვარდათ სოფელში, პატვის სცემდნენ მის დაუზარელ საყვარელ შრომას, მარამ... სულ სხვა იყო ამოცანა და ქალის ოცნება. ამ წლების განმავლობაში იგი მთელი არსებით იყო გატაცებული რესპუბლიკის თეატრალური ცხოვრებით: ლიტერატურულ საღიბო-დისკუტებთან ერთად არ ტოვებდა არც ერთ პრეზიარს, ქართული თეატრის ცხოვრების არცერთ მნიშვნელოვან მოვლას. ამიტომ იყო, რომ 1935 წელს მარგარიტა წარამართილი დაამთავრა ამ პროფილის იმ დროს ერთადერთი სასწავლებელი — სასცენო ხელოვნების უმაღლესი კურსები, რომელსაც ა. ფაღავა ხელმძღვანელობდა; ამის შემდეგ მან უსასყიდლოდ იმუშავა მარგარიტას თეატრში რეჟისორის ასისტენტის თანამდებობაზე, რითაც მშვენიერი დანასათბობი აღინიშნა თეატრში მისი კეთილსინდისიერი საქმიანობა. ამის შემდეგ, მარგარიტამ ევლისციხის სახელმწიფო თეატრში რამდენიმე დღეაა განაზრგო და, როგორც რეჟისორი ოწყევდა, მის სპექტაკლებს დიდი მოწონება ხვდა წილად. თეატრის უაფარო სიყვარულმა მ. გოგოლაშვილი რესპუბლიკის ხელოვნების საქმეთა სამმართველოში მიიყვანა.

თმი ახალი დამთავრებელი იყო. უპირდა ყველას, უპირდა თეატრსაც. მარგარიტა განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენდა პერიფერიული თეატრების მიმართ, საიდანაც მოდიოდნენ რჩევიანთა და ისიც ყველას ემარტობდა. მ. გოგოლაშვილი საზოგადოებრივ საქმიანობას ეწეოდა და სწავლებაც აგრძელებდა: დაამთავრა პარტიის თბილისის კომიტეტთან არსებული მარქსისტ-ლენინიზმის საღამოს უნივერსიტეტი.

ერთხანს, მ. გოგოლაშვილი სათეატრო განყოფილების უფროსის მოადგილედ მუშაობდა, შემდეგ თოჯინების სახელმწიფო თეატრის დირექტორად, მერე კვლავ კულტურის სამინისტროს დაუბრუნდა და, აგერ, 35 წელი სრულდება, რაც უწყვეტად ემსახურება ქართული თეატრის კეთილდღეობის საქმეს.

ათეული წლები გაატარა მ. გოგოლაშვილმა თეატრთან უახლოეს კონტაქტებში, შეისწავლა თეატრი, დამხმარე სამეცნიერო დაწესებულება ადმინისტრაციული და შემოქმედებითი მუშაობის ყველა წერილობა-

ნით დამთავრებული. წლების განმავლობაში იგი მეტყვეობს რესპუბლიკის თეატრებს, ბევრი ენერგია და შრომა შეიკაა გრობოვლების სახელობის რუსული დრამის თეატრს, ს. შაჰინიანის სახელობის თეატრს, თეატრს, მოზარდ მაყურებელთა რუსულ თეატრს, რომლებშიაც ადვილი მადლიერი მეგობარი ჰყავს დღესაც.

ქალბატონი მარგარიტა ყველა განხილვის, ყველა სპეციფიკის ენსერტა თბილისის თეატრებშიც და თითქმის ყველა რაიონულ თეატრშიც, სადაც მას დიდ პატივს სცემენ და მადლიერებით იხსენიებენ. ალბათ, ამიტომ მათ, რომ კულტურის მინისტრმა, სახელმწიფო მესანიშნავა კომპოზიტორმა თათარ თეატრში მარგარიტასთვის ნაჩუქარი ფილმის ასეთი წარწერა გაუქმარა: «ქ-ს. გოგოლაშვილის ნიშნად პატივისცემისა, მადლიერების გრძნობით, მისი თვადიდებული მუშაობის გამო».

მ. გოგოლაშვილი სულ ხალხში ტრიალებს, სულ ვიღაცას ეხმარება, რაღაცას აგვარებს, მისი კეთილი დიმილი აღმანიანებს კეთილადვე განაწყობს მისადმი. ავი ამიტომაც აძენენ მეგობარი და კეთილმოსურნე ტრიალებს მის ირგვლივ. ის თავის აქტივობას სასოებით ინახავს მრავალი გამოჩენილი ადამიანის, მწერლისა თუ საზოგადო მოღვაწის მიერ ნაჩუქარი წიგნებს თუ ფურცლებს. მეგობრობდა და მეგობრობს მოძვე ხალხების გამოჩენილ თეატრალურ მოღვაწეებთან.

წიგნები... წიგნები... წარწერები: «მარგარიტა გოგოლაშვილის — თეატრით დამწვარსა და შესანიშნავ ადამიანს — ი. გრიშაშვილი», «მარგა გოგოლაშვილის, ერთად გატარებული წლების კეთილი მოსაგონარი მასპასუხორი იყოს ეს წიგნი, რომ პატივისცემით მიძღვნილი. ვ. კეხავაძე», «მარგა გოგოლაშვილის — შესანიშნავ ადამიანს, დიდი სიყვარულით — ი. ჩიჯავაძე»...

მ. გოგოლაშვილი წლების განმავლობაში სერიოზული და მონდომებული თეატრალური კრიტიკოსი და მკვლევარია. ნაყოფიერად თანამშრომლობს ჟურნალ-გაზეთებს, აქვეყნებს პრესაში წერილებს თეატრალური ხელოვნების ცნობილ მოღვაწეებს, როდესაც რუსთაველის სახელობის თეატრალური ინსტიტუტში ეკლავ მარგარიტაშვილის კრებულზე მუშაობა მიმდინარეობდა, მან სანტიერესო მასალა მოიძია ქ. მარგარიტაშვილის ეულ «უსცერზე»-ს დადგენის ირგვლივ, რომელიც ქ. რიგაში განხორციელდა. ამ მასალაზე მუშაობამ იგი სპექტაკლის მონაწილე მსახიობ მ. ბარბაძეზეთან და ბევრ სხვათაან დააკა-

ვშირა, რამაც ქ. მარგარიტაშვილის რიგაში მუშაობის პერიოდის ბევრი უცნობი გვერდი შეავსა. და ბოლოს. მ. გოგოლაშვილის კალამი ეკუთვნის სერიოზული გამოკვლევა «მესხეთის თეატრის», რომელიც მესხეთის თეატრის 60-100 წლისთავზე გამოვიდა.

მ. გოგოლაშვილი დაკვირვებულ მკვლევარია. მისი მუშაობები მუდამ სახლო და სამოღობო. თეატრის სპეციფიკის ღრმა ცოდნა მკვლევარს შესწავლობის აძლევს ვაიანალოზის მსახიობის, რეჟისორის ნაწუშეგვარა, დანახოს სპექტაკლი მთელი თავისი განუთვრეველი თავისებურებით. მთელდომოდ, პრინციპული თეატრის მესეუორი მ. გოგოლაშვილი ცდილობს სხვის ნაწუშეგვარა დანახოს კეთილი მარცხი, დაფასოს ადამიანების მიმიდ შემოქმედებითი შრომა. მის ყოველ ნაწუშეგვარს პროფესიონალიზმს და კეთილგონიერება სდევს თან. ამიტომაც ყარის, რომ მან პატივისცემა და სიყვარული მოიპოვა თეატრალურ მოღვაწეთა შორის.

ჩვენი თეატრების სცენაზე წლების განმავლობაში იდგება მ. გოგოლაშვილის მეგრ მშვენიერად თარგმნილი 16 პიესა.

...დაუღალავი და კეთილმოსურნი, იგი აქტიურად ცხოვრობს რესპუბლიკის თეატრალური ცხოვრებით, მონაწილობს კულტურის სამინისტროსა და თეატრალური საზოგადოების ღრნისიფებში, ასრულებს პარტიულ და საზოგადოებრივ დავალებებს. მ. გოგოლაშვილი მეტრებიანი კომკავშირული. კომკავშირის მე-60 წლისთავზე ახალგაზრდობის კომუნისტურად აღზრდის საქმეში აქტიური მონაწილეობისათვის დაჯილდოებულია ლენინური კომკავშირის საცემირო სივლითი, სამკერავ ნიშნითა და საქართველოს კომკავშირის თბილისის კალონრის რაიკომის საპატიო სივლით. ეს ქალღმერთი შემთხვევითი როლია. — მ. გოგოლაშვილს უყვარს ახალგაზრდობა და თვითონაც სულთ ახალგაზრდა მუდამ თავს დასტრქვამს მათ, ხარობს მათი ყოველი წარმატებით.

მ. გოგოლაშვილი და მოამაგე დღდა, გულთბილი ბებია ბედნიერა იჯახნილი, მეგობრებში, სწავს სიკეთე, და ამ ღრმა რწმენითა და სიყვარულით ნათელ კვალს სტრავებს ადამიანთა გულებში, რომლებიც მუდამ დიდა მშვენიერებისა და სიყვარულისათვის.

ნადია ვალუბაშვილი,
ხელოვნებასმცოდნეობის დოქტორი,
პრფესორი.

დაუსრულებელი ზღაპარი

ბუთი მანდადნიცი რაიონი აშვენებს აკა-
რას. მათ შორის ერთ-ერთი ღალაპნისი ად-
გილა აურჩევა შუბების რაიონის ის ბუ-
ღოსა და ქალის რაიონების შუბლებში. მან-
და ხელმძღვანე ადმინია გარბილა მის
კლასოში. აქაური შრომობლები ტოლს არ
დებენ შრომში არავის. სად არ ნახავთ
ქალს ქალი — ინეინერი, ქალი — ექიმი,
ქალი — მასწავლებელი, ქალი — მწველავი,
ქალი — მეცენაზ თუ მეომამაქოე. ვინ არ
იყნოს სსრკ უმაღლესი საბჭოს დელეგატს
მეთამაქოე ეფუნა ხაშვიშვილს. მეთამაქო-
ე რუნუ ციხარბიძეს, შრომის ეტერანებს
ლუბივი მიქელაძესა და ფიტი კანაძეს,
მეცნიერებათა კანადელს შუშანი ფუტყარა-
ძეს, ექიმს ვლუთაშვილ ფუტყარაძეს, მასწავ-
ლებელ აიშ შავაძეს.

მე შუბის უტარდებმა შევიჩრო ამ რაი-
ონში შუბავლ ტბეთის კოლმურენობაზე.
ადრე აქ ხანი კოლმურენობა იყო, ახლა ის
ერთ კოლმურენობად არის გაერთიანებული.
დღისით თუ ღამით დაულადავდ შრომობენ
კოლმურენები დასახული ამოცანების წარ-
მატებით გადაწყვეტილობის იზარქიან სო-
ფულ კანონებების შრომობლებიც. სოფელს,
რომელიც ბუთი დასახლებული უზნისაგან
შედგება, ბევრი კარგი ადამიანი გაუზრდია.
შრომის ბევრისათვის სახელი და დიდება
მოუტანია. აქ დიანადენ შრომობლი ადამი-
ანები შამბრები და აიშ მუტატაძები, რომ-
ლებმაც თავიანთი კეთილმდებლობა შრო-
მით ბევრს კარგი გასულით აჩვენეს. შამბუ-
რა მუტატაძემ კოლმურენობის ჩამოყალი-
ბებისთანვე სოფლის თავყენის სახელი და-
იწყვიტა. სოფლის უყოლი საჭიროობოც
სახეისი მისი თანდასწრებით წყვეტოდა.
შამბრები მხარში დეგა თავისი გულის მენ-
საღუმელ აიშ მუტატაძემ. ამ ირმა კეთილ-
მა ადამიანმა რვა შვილი აღუზარდა სამ-
შობლოს. თითოეული მათგანი ცხოვრების
კარგ გზას დაადგა. ისინი სხვადასხვა რაი-
ონისა და სოფლებში ცხოვრობენ. უკვლე
მათგანი სამხადლოთა, მაგარამ მათ შორის
შრომისმომყვარობით გამოირჩევა ქალშვი-
ლი მუხფორე აბუსელიძე, რომელიც ახალ
ოქანს მუხფორე აბუსელიძეს დააქვეყნა.

1930 წლის თებერვლის სუხსიანი დამა-
გარკო არ გასკლებმა, სოფლიდან ისეც და-
შრობებით ვცხოვრობო. ამ ადგილს მესხაურს
ეძახიან, გეავს პოეული სიხარული და მეო-
რე შვილის მოლოდინში ვართ ბებია ქალი
იძახის: „გოგო, გოგო!“ — ასე იგონებს
წარსულ დღეებს აიშ მუტატაძემ. — მას სა-
ხელად მებფორე დავარქვით. გავადა დღეე-
ბი, თვეები, წლები და იქას მალე დამმა-
რე გაუჩნდა. როცა გავკვირდებოდა, მებ-
ფორეს ვეძებო.

აი დრუბლიანი ცა და 1941 წელი მებ-
ფორე უფრის და ამოუღდა გვერდში. 12
წლის გოგონამ შეიყვარა შრომა, გავიო მისი
ფასი.

1949 წელს მებფორემ თავისი ბები ამ
სოფელში მცხოვრები, დედითა და მამით
როლოს ხასან აბუსელიძეს დაუკავშირა. აქე-
დან იწყება მებფორესა და ხასანის დამოუ-
კიდებელი ცხოვრება. მალე ხასანი მიდის
საბჭოთა არმიის რიგებში. არ უშინდება მებ-
ფორე სინდრებს. წერილებს წერდა ხასანი
ცოლს, მოვიხიდა ვაღს სამშობლოს წინაშე და
მშვიდობიანად დავებრუნდები იქაბო. მარ-
ტულად ასრულებდა ნაწარტი იცებდა. ხასანი და-
უბრუნდა კერას. ცალკე იწყება ბედნიერი
ცხოვრება, სოფლის შენებაც და მუშევრისც.
მებფორე დღისი კალს გაჰყვა. შვილი შვილი
შეიქნა. შვილებიც დედასებით შრომობლი
ადამიანები აღმოჩნდნენ. უფროსი შვილი
მიხეილი და მომდევნო ლევანი ინენიის
პროფესიის ეფულბიან, ორი ქალიშვილი
— კოლა და თამარი ხელვაჩარისა და მა-
ხინჯარის მებურეობებში შრომობენ, მამო-
დევნო რევერა ახლასან დაბრუნდა. სსრკ-
ის არმიის რიგებიდან და პროფესიულ სას-
წავლელბოში ხელმასი ეფულბა. ნაივად
კი საშუალო სკოლა დაამთავრა და საქო-
რეოდ ეწევიდა, ნაბოლარა სულეიო მეთო-
ბე კლასის მოსწავლეა.

ამ ბედნიერი ოქას მერვე შვილი შემოე-
მატა. მიხეილმა თავისი ბები ამ რაიონში
მცხოვრებ ნათელა გოციტაძეს დაუკავშირა.
გავიდა ერთი წელი და ახალშეფულბე-
ლები ვიე შეიქნათ, რომელსაც კონა და-
არქებს. სიხარული სიხარულს მიხდებ.
ოქას შემეცნება მესამე სტუდენტია — პატარ-
მალი ნათელა, რომელიც ნათლის პედაგო-
გური ინსტიტუტში მოეწყო ფოტო-მათემა-
ტიკის ფაკულტეტზე. ახლა ის მეოთხე კურ-
სის სტუდენტია.

ნათელა ამაყობს კარგი, შრომისმომყვარი
დედაობით.

ჩვენი სოფლის ძირითადი დარგა მეთამ-
მაქოეობაა. მეთამაქოეობა კი ძალიან შრო-
მატევადია ამ მთავორიან ადგილებში მცხო-
რები ადამიანებისათვის. 1950 წლიდან მებ-
ფორე საკოლმურენეო შრომაში ჩაება და
ოქანის შემოსავლის წყაროდ თამაქოეობა მიიჩ-
ნია. გვერდში ამოუღდა მორინავე კოლმე-
ურენებს გულხანავე აბუსელიძეს, ასეც და
ფერბილე მუტატაძეს, სულთან თყადგირ-
ძის და სხვებს. იმ დღიდან მორინავე კოლმე-
ურენის სახელი დამევიდრა. არასდროს ცეც-
ადია ამ მგლომურეულელ ქალს, ვანიითადა
დღეა მუშავებამდე შრომობლობას არ აკ-
ლეს ნაშ და საოთო მცენარეს. ამიტომ
არის, რომ უყოველწლიურად იზრდება მისი
სათამაქოეო ნაკეთობის ხარისხი და ეფუტეი-
ანია. 1970 წლიდან გაიაროვნებულ ორი
ათას კვადრატულ მეტრ სათამაქოეო ნაკე-
თიდან მებფორე 900 კვადრატმეტრ 1100
კვადრატმეტრ თამაქოეო მოსავლს, ხოლო
იქნო სექტორიდან — 500 კვადრატმეტრ.

განსაკუთრებული სიმძინების წინაშე
აღმორდა მებფორე მეთამ მუფლადის და-
მაგარეულელ წენლს. ბელხვავიანი ქალი
მეორე კლამატკო პარიობებს არ შეუშინდა,
თავი ისახებდა.

პარტიამ და მთავრობამ დაფასეს შრომობ-
ლი ქალის ამაგი. 1970 წელს ვ. ი. ლენინის
დაბადების მე-100 წლისთავის გამო სათბო-
ღეო მდებარე დაქალმობიეს. გადის უფლები.
ერთხელ წინ გადადგმული ნაჩარე უფრო
მეტი ტიპობის მატებს ქალს. ის ახლა მე-
თორმეტე ხუთწლიან ანგარიშში შრომობს.
მებფორემ ამაღლა შრომის ხარისხი და
1974 წელს შრომის წითელი დროშის ორ-
დენით დააჯილდოვეს. 1978 წელს, ჩვენს დე-
დაქალმ თბილისში, სასპორტობის რეპრე-
მირეველს ჩვენი რესპუბლიკის ბელმდგა-
ვანლმა ეტლარე შეიქრუნაველ საწიფო ვითა-
რებაში გადასცა ღონისძიების ორდენი.

განსაკუთრებული სიამაყის გჩნობით
გააკლებს კანონიებელმა შრომობლებმა მე-
თერთმეტე ხუთწლიან პირველ წელს. ამ
ერთი წლის განხვლობაში ბევრი სკიფო
მოუტანა ხალხს პარტიის და მთავრობის და-
ულადება შრომობლები: აქაურმა შრომობ-
ლებმა სოფელში რადიოეკვანის შემოსვლა,
ტელეფონის ხაზის გეყვანა, მთა ნაცყარა
სამსამაქოეო გეგმა რეივის. ვანა ცოტაა?
ხარისხი ხალხი, ბებრე მებფორე, ეთებდა
ის, რასაც წინათ ცაცი მხოლოდ ზღაპარში
ინატრებდა.

ჭირნახული

ქართველმა კაცმა მოსავალს „ჭირნახული“ უწოდა. არა მგონია, რომელიმე ენაზე არსებობდეს უფრო შესაფერი სიტყვა. ...ფერდობს თონისს თოქით ხეზე გამოზმული იმერული გლეხი.

...სასონარკვეთილი კახელი შვილიყოთი ნალოლიავებ, დასტყვილ ვენახში. ...გვალვას, ცინვასა თუ წყალდიდობისაინ მებრძოლი, მშრომელი კაცი.

მარლავ ჭირნახულია ასეთი გაჭირვებით მოყვანილი სარჩო.

დღეს, მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევების დანერგვამ, კოლექტიური შრომის დამკვიდრებამ დიდად შეამსუბუქა გლეხი კაცის გარჯა, მაგრამ სიტყვა „ჭირნახულს“ თავისი მნიშვნელობა ვერაძე არ დაუკარგავს. და მაინც, რა მიმე შრომი-თაც უნდა იყოს მოწეული წლის მოსავალი, ადამიანის ის მხოლოდ თავისთვის გამოსაკებად კი არა, გარკვეული რიტვალბის შესასრულებლადაც სჭირდება.

„ვიც მოყვარება არ ძებებს, იგი თავისა მტერია“. — უთქვამს გენიოს ნინაპარს. ეს სიბრძნე ქართველ ხალხს ოდითგანვე ცხოვრების მრწამსად გაუხდია და გული და სახლის კარი ფართოდ გაუღია მეზობლისა თუ მოყვრისათვის — ვისაც ჩვენი კეთილმეზობლობა და კერის სითბო დასჭირვებია.

მშრომელი, მომღებნი, კაცთმოყვარე, სტუმართმოყვარე...

ახლან გამართული „თბილისობაც“ ხომ ჩვენი ხალხის ამ შინამეურნეობის სარკვედ იქცა.

რა ალტაცებით უყურებდნენ ჩვენი დედაქალაქის სტუმრები ოქტომბრისმეზღვედღეი ქუჩებში და მოედნებზე გამლილ — ამ დიდებულ, თეატრალიზებულ სანახაობებს: ჩარდაზიან ურმებთან, ლობენწულებთან, ამერ-იმერულ სოფურ სახლებთან მოფუსფუსე კოლმეურნეებს — ასე გულუხვად რომ მასპინძლობდნენ დედაქალაქის მშრომლებს და მომე რესპუბლიკებიდან თუ უცხოეთიდან წვეულ სტუმრებს. რესპუბლიკის პარტიული ხელმძღვანელობის მიერ ჩაფიქრებული, შრომისა და ძმობის ეს ღრმად პატრიოტული და ინტერნაციონალური დღესასწაული ყოველწლიურად იხვეწება, მდიდრდება და ახალ და ახალ ფორმებსა და მასშტაბებს იძენს.

მაგრამ ასეთი სახალხო დღესასწაულები თუ დიდებულ ადამიანთა იუბილეები ერთია და...

რამდენიმე წლის წინათ, რუმინეთის მწერალთა კავშირის მიწვევით, მწერლებს ჯგუფი მოსკოვიდან ბუქარესტს ჩავიდა. სამუდამოდ დამახსოვდა ის სტუმრობა, რადგან, შემოქმედებითს შეხვედრებთან ერთად, თითქმის არ დარჩენილ რუმინეთის ცხოვრების კუთხე, ჩვენ რომ არ გაეცნობოდი.

და ახლა, როდესაც ფიქრით იქ ვაჭარე-

ბულ დღეებს ვებრუნდები, დიდი მადლიერების გრძობით ვივსები მასპინძლებისადმი, რომლებიც ჩვენი იქ ყოფნის ყოველი დღე და საათი ახი რაიკონალურად გამოკვანდებიან, თუმცა არც მოვლენა და რუმინული სუფრის ღაზათი მოგაკლვია.

განსაკუთრებით დამახსოვდა მწერლთა კავშირის თავმჯდომარის ოჯახში გამართული სადილი — სადაც, გემოვნებით მირთულ ოთახში ვსივლიდი, ღამაზეა სკანდინავიული სუფრა, რომელზეც, ევროპული წესის მიხედვით, თითო ნაჭერი პურის გარდა, სხვა სასაუბარ არ იყო დახვადებული და თანამიმდევრობით შემოიკრინდა ჩვენ-ჩვენთვის განკუთვნილი საუბრე მუღალი და სხვა კრებები.

საღამო, თავისი უშუალოდ, ძალზე სასიამოვნოდ გაივლია და მეც, მტკაღ ნასიამოვნებდა, მასპინძლები თბილისში მოვითხოვე.

— საქართველოში? აჰ, არა, არა, იქ ძალზე ბევრს ჭამენ — სიცილით ნაშრობა მასპინძლებმა და მეუღლეს გადახადებ, რომელიც ასევე გულიანად აიკისხდა, — თბილისში სულ სუფრისთან ვისხდით — სხვა თითქმის არაფერი გვინახავს, რომ არ მიიზარდა, მასპინძელს აწვინებოდა, მე და ჩემს ცოლს კი იმდენი ჭამა არ შეგვიძლია...

როგორ გადაამწრუნებინა მასპინძლები?

ასე განმიბუღებულს, რა თქმა უნდა, მოპატვება აღარ გამიმძივრებია, მით უმეტეს, რომ იმავე წაშ აპოტიგოვდა მესხიერებამი ერთი ამბავი:

ტუხოლოტი სტუმრები ერთ-ერთ რესტორანში მივიყვანეთ. დიდებულნი ვახშიმი გავგზარეთ: კერძი კერძს სცვლიდა, სადღებრტელო სადღებრტელოდ, თამადა ენა-მუხობდა, ყველა ამკობა-აიდებდა. არც მოვლენა აღდა სუფრას, მაგრამ რა უბერხულად გვრძნობდი თავს, როდესაც ვბუდადი, რა სატანვევლად ექცათ სტუმრებს ის დაზოგინული სუფრები და თამაშის გაუთავებელი სადღებრტელოებიც. შუალაშე კარგა ხნის გადასულნი იყო და ქალები იხივნებოდნენ: ამდენი სმა-ჭამა და მაგონდავნი ვჯობს აღარ შევიცილია, აქედან ნასიამოვნებანი. მამაკაცები კი, რომლებსაც ნაყბებ რაფი უნდადიო მისცენება, ამ-შედიდნენ და სთხოვდნენ, ცოტა კიდევ „როგორმე მოეთამაშე“.

და განა ასეთი შემთხვევა ცოტაა? — ვთხოვია, რომ ქართულ სუფრას ოდითავე ადამიანის უნდებდენ, იტიპომ, რომ აქ დაამიხიან სსსიპოში დროს ტარებისთან ერთად, ერთმანეთს საერთო ტკილვის, დაფერებასა თუ სიხარულს უზიარებენ. ამასთან, ეს სუფრა სკოლაც იყო — შუთიორიგატკივისცემის, თავაზიანობის, უთიკის სკოლა.

მაგრამ თინაფათი ქართულმა სუფრამ ფერი იცვალა. არა თუ აკადემიზმმა, — ცვეკა-სიმღერამაც იცლი. სამკვიროოდ, სუფრებზე ხორავდა ისე იმბატა, რომ მაგონდებ ნელში იზინებდა ასე ვანაგრევი,

ქალების ძველთაგანვე მაცარად დადგინილი სამართო მენიუც კი შეიცვალა და ზოგად ჭირის სუფრაც ნაირ-ნაირი ტორტიებით ირინებდა თავს.

ჭამა-სმის ასეთმა კულტმა ლამის უცხოელი სტუმრები კი არა, შინაურებიც დაავიწყდნენ და მეზობელ-ნაცნობ-მგობარ-ნათესავეებს შორის გადაუღაზა ზღუდედ აღიბრუნდნენ.

ამ გარემოებაზე დაფიქრებამ არ რამდენიმე წლის წინ, ჩვენს რედაქციამ დიდი შეკრება გავგაზარეთინა, რომელიც შემდეგ აკრიზ ხატაურის სუფრის¹ სახით გამოუქცნდა ჩვენს ჟურნალში. რედაქციის მრგვალი მაგიდის ირგვლივ შეკრებილი, ჩვენი საბუღოვანი ერისკაცები გულმუხრულად მსჯელობდნენ იმის თაობაზე, თუ როგორ გავგვერღვია ადამიანთა შორის აღმართული ეს მემზანობის კვდელი, რით გვეშველა შემოქმედული სენისთვის.

აღრე, სანამ კეთილშინებოლი ბინები გაიმოციტებოდით, საერთო აივნები მაინც ავაუმორებდა ადამიანებს, ხოლო მესხობლები ტრადიციული მრავალწერნი ოჯახების ფუნქციებსაც კი ასრულებდნენ და ერთმანეთს ზამუბების აღზრდაში და სხვა საუბარსა საქმიანობაში ეხმარებოდნენ.

ახლა მეზობელმა მეზობლის ჭირი და ღვინი არ იცის და თუ არ დაპატვრეს, ერთმანეთს კარს არ შეუღლებენ, შეუხვდებიან. არადა, 2-3 ადამიანი რომ მივიყვანო, 15-20 კაციის საყოფი ხორავნი ვტიკროთავი სუფრას, რისი დიდი თუ მცირე ნაწილაც მეორე თუ შესამდე დღეს სანაგვეში იყრება ხოლმე.

პური ხომ... პურს სათვალავშიც არ დავდებთ და მატკოტ ვერძინობის შემდეგ ის არა, ყოველდღიურად ნაგავს ვაჭებთ.

ხომ ყველასთვის ცნობილია, რომ გამომცხვარი პური თავის ღირებულებაზე ბევრად ითვად იყიდება, და რამდენჯერ დავგინახავს, რომ ამ „ჭირნახულ“ პურს გლეხები სოფლებში ტომრებით ენივლიან, პირუტყვისა თუ ფრინველის გამოსაყვებად. აღბათ ეს უფრო აუცილებლობაა, ვიდრე გულგრილობა ქვეყნის ინტერესებისაში, ამ ინტერესების დაცვა კი უპირველესად იმთ მოთხოვიათ, ვინც მოსახლეობს საქონლისთვის საკვებით უნდა ამარავებდეს, თუმცა მაინც მიუტყვევებელია ასეთი საქციელი. მითუქველს მიუტყვევებელია, როდესაც პური ასე დაუდევრად და უშინებოდ ნადავრდება ჩვენს ქალაქებში და ეს შამინ, როცა მარცვალურის საკმაოდ დიდი რაოდენობა, განსაკუთრებით მოუსალანობის წლებში ძვირად გვიყვება — იმის საფასურად, რაც ისევე ჩვენი ხალხის კეთილდღეობას უნდა მოზიარებოდა.

რატომ ვცავლბა ასე სტუმართმოყვარეობის მიხედვით? რატომ გვეშინია, რომ ვინმე სიბუნდოდ ჩამოგვაროვებს გონივრულ ყიარითაინობას? ან საიდან მიიღის ასეთი დედაკური დამოკიდებულება პურიადმი? ხელთა ვკავებს სკკ ცენტრალური კომი-

ტეტისა და სსრკ მინისტრთა საბჭოსი დირექტორთა საქართველოს პარტიული ორგანიზაციისა და მინისტრთა საბჭოს დადგენილებები — მოსახლეობას რომ მომჭირნობისაკენ, ყიარითაინობისაკენ მოუნდებს და განსაკუთრებით ჩვენი ძვირადღირებული სარჩოსადმი — პურისადმი ნორმალურ დამოკიდებულებას გვაგვადებს.

მაგრამ დადგენილებას ხომ შესრულება უნდა და ჩვენ უნდა შეასრულოს, თუ არა ყველა ვივინდამ?

როდესაც ამ სტრიქონებს დავი, მესხობრებში ომისდროინდელი სურათი მოხვალა: სციფილი ეკლესიის — ახლა პურის საცემბო ქარხნის ჭკაწარას მისულა მოხუცი ქალი.

— რა გებავს, დედი? — ეკითხება ახალგაზრდა გუშაგი.

— მე აქ, ეკლესიაში წინადა-ლოცავებ მოედინები ხოლმე.

— ახლა იმ ეკლესიაში პურის საცემბოა.

— პოოო... კიდევ კარგი, პურიც ხომ სულსკვირია.

— სუფსკვირი რას ჰქვია? — მდღელი რომ მლოცველებს ზიარებისათი კოვხ ლეინოსთან ერთად პურის პანწინა ლუგებს ჩამოგვირიგებდა ხოლმე. პური წმიდაა, შვილი, ჭირნახულია, პური ღვთისაა, შვილი, ჰოდა, ღმერთი რომ გავგონწრა და თავს ომი დავგავტება, პურიც დაგვიცროს. ომბამდე ჩემს შემოთქმულ რომ კარკაინა თიკრ პურს მივართმევდიო, ხელსა ჰკრავდა, არ მინდა. ახლა კი, იცოცხლე, იხვენება, მაგრამ სადღაა.

მუშის, მანწინას რომ ტვირთავდა, პური ძირს დაუვარდა, მან სწრაფად აიტკა და მანწინაზე შეაგდო.

— რას საზიადარ? — გაუნწრა მოხუცი, — არ გეცოდება?

— გვერდები ტვირთა, თუ არა — გაციინა მტვირთავდა.

— ეტკინა და ღმერთსაც ეწყინა. ცოდვათა და, პურს გადაბრუნებულა არ დავდებდი თიგუნდა. ახლა კი ახალგაველებელი გახალბა, მაგრამ თუ დაგვიცვედებოდა, გახალბობი, ანდა ხარწის გაუკუტყობდა, ლუკმა რომ ძირს დაგვევარდნოდა, სათუთად იყიდებდი, სულს შევერებრავდი და ვეფთხევიდიო.

...კარგა ხანია წარსულს ჩაზარდა ის ომისა და შიმშილის წლები, მაგრამ დავგვიტკა მძიმე მოგონებები და, აღბათ, ნაწიმოვლიე კაცის ვტიკოვდა, თვლი და გული რომ ვეღარ გვცხობდა და ჭამა-სმა კულტად ვაგვიტკობდა.

იმის შემდეგ, მოუსალანობის წელიწადი რომ გვეწონია, ეს არ გვიგრძენია, თუმცა ხომ ვიცით, რა მძიმედ აწვენდა მოუსალანობა თავს ქვეყნის ბოლოჯტს.

ყველა ჩვენგანმა ვიცი ეს და მაინც ჩვენივე ხელით იყრება სანაგველი სასწაულე თუ ნანადიმევი სურსათი — მშრომბრის ხელით მოყვანილი ჭირნახული.

„პრელესტ ბაბაღუ“

ქართველი ხალხის ამადგარ მანდილო-სანთა რიცხვის სამართლიანად მიეკუთვნება მე-19 საუკუნის მოღვაწე და კარგი მამულიერი — ბაბაღუ გიორგის ასული ჩოლოყაშვილი-ბარათაშვილისა, რომელსაც თანამედროვენი მტკსახელად „პრელესტ ბაბაღუს“ ეძახდნენ.

ბაბაღუ ჩოლოყაშვილი დაიბადა 1851 წლის 8 დეკემბერს თიანელის მემამულის ოჯახში. 15 წლისა იყო ბაბაღუ, როდესაც ჩვენი სასიქადლო პოეტის ნიკოლოზ ბარათაშვილის უახლოეს ნათესაეს — გიორგი ბარათაშვილს მისთხოვდა. იგი მამინევი დაუახლოვდა თბილისის მონაწივე წრეებს და მათთან ერთად ეწეოდა აქტიურ, საზოგადოებრივ მოღვაწეობას. ბევრი სასიქეთო საქმის მოთავე ქალი დაუზარუნებლად ემხარებოდა ხალხს და განსაკუთრებით მშობლიური თიანეთის მოსახლეობას. მან თიანეთში საავადმყოფოს გახსნისათვის მიმართა თბილისის გუბერნატორს და, ამ მიზნით, თავისი საკუთარი სახლი შესთავაზა. ამ ოცნებას მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს შეესხა ფრთა — 1926 წელს თიანეთში სწორედ ბაბაღუ ბარათაშვილის სახლში გაიხსნა პირველი 25-სართლიანი საავადმყოფო. ბაბაღუ ბარათაშვილის ინიციატივითა და უშუალო მონაწილეობით თიანეთსა და სხვა ადგილებში იდგმებოდა საღამო-ნარ-

მოღვენები, რომელთა შემოსავალი სკოლებსა და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას ხმარდებოდა. ასევე იყო თბილისშიც, — იქ გამართული წარმოდგენების შემოსავალი განკუთვნილი იყო ხან შოთა რუსთაველის ძეგლის ასაგებად, ხანაც უკვდავი პოემის სხვა ენებზე გადასათარგმნელად. წყაროები მოწმობს, რომ ბაბაღუ ბარათაშვილს აქტიური მონაწილეობა მიუღია თბილისის ვაფთა მეორე გიმნაზიის მშენებლობაში (ახლანდელი 25-ე საშუალო სკოლა, კამოს ქ. № 52). გიმნაზიის გახსნის შემდეგ ბაბაღუს კარგაბას აქვე უშუშავია მზრუნველად.

ბაბაღუ ბარათაშვილი ყველა ობოლი და გაჭირვებული ბავშვისადმი ნამდვილ მშობლიურ მზრუნველობას იჩენდა, მათი მოვლა-პატრონობას და მკურნალობის ხარჯებს საკუთარი თანხიდან იღებდა ხოლმე. მის სახელთან არის დაკავშირებული აგრეთვე ახალგაზრდა ვაჟა-ფშაველეს გაგზავნა პეტერბურგში, უმაღლესი განათლების მისაღებად. ეს ქველმოქმედი მანდილოსანი დიდად ზრუნავდა, რათა კახეთის რეინციხის გაველო თიანეთის მახრის ტერიტორიაზე, რომელიც ერთ-ერთ მონივრე მახრად ითვლებოდა და სამიშობლო გზა უჭირავდა იმ პერიოდში. მისდა სამნუხაროდ, ეს პროექტი ვერ განხორციელდა.

გასული საუკუნის 80-იან წლებში ბაბაღუ თბილისში გადმოვიდა საცხოვრებლად, და მაშინდელ რევოლუციის ქუჩაზე (ახლანდელი მერკვილადის ქ. № 9) კარგი სახლი აიშენა. ეს სახლი ახლაც დაუზიანებლად დგას და იმით არის შესანიშნავი, რომ აქ გამართულ ლიტერატურულ საღამოებსა და საუბრებში მხურვალე მონაწილეობას იღებდნენ ილია ჭავჭავაძე, რაფიელ ერისთავი და ბევრი სხვა ცნობილი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე. სხვადასხვა დროს ამ სახლში სტუმრად იყვნენ უნგრელი მხატვარი მიხაი ზიჩი, პოეტი კონსტანტინე ბალმონტი და სხვა რუსი მოღვაწენი, რომელთაც ახლო მეგობრობა უკონდათ ქართველ ინტელიგენციასთან. საინტერესოა, რომ ბაბაღუს შთამომავლები დღესაც ამ სახლში ცხოვრობენ. ესენი არიან: — ქართველი ინტელიგენციის საუკეთესო წარმომადგენლები — შოლითიელები — დიმიტრი და კონსტანტინე ივანეს ძე ბარათაშვილები და მათი დედა მარგარიტა პეტრეს ასული ბარათაშვილი (ეროვნებით დანიელი, გვარად ანდერსენი).

ბაბაღუს ბაღიში ორაკლი ბარათაშვილი კი ბერიტაშვილის სახლშივეს კვლევითი ინსტიტუტის თანამშრომელია. ექთილუნებოვანი მანდილოსანი დიდად თანაუგრძნობდა ქართველ რევოლუციონერებს ცარიზმის თვითმწყობლობის წინააღმდეგ ბრძოლაში. მან თხოვნით მი-

მართა მთავარმართებელ კორნეცოვ-დამ-
კოვს შეენატრებინა სასჯელი არსენა
ჯორჯიაშვილისადმი, რომელმაც 1906
წლის იანვარში ბოიბი ესროლა მეფის გე-
ნერალს, სასტიკ გრიპინოვს...

დაუვიწყარია ისიც, რომ ბაბაღუ ბარა-
თაშვილმა დიდი თანხონა გამოიჩინა „ვე-
ფხისტყაოსნის“ ცოცხალი სურათების და-
დგმაში. ცოცხალ სურათებში ტარების
როლის ასრულებდა ბაბაღუს უცერისი ვა-
ჟიშვილი ივანე გიორგის ძე ბარათაშვილი.
1882 წელს დადგმულ ცოცხალ სურათებს
დიდი მონონება ხედა ქართველ საზოგა-
დოებაში და მიხია ზოჩისთან ერთად ბა-
ბაღუ ბარათაშვილის სახელიც გაისმა თბი-
ლისის პრესაში: „...თუმცა გარდასული
ასაკის, მაგრამ მიიწვ თვალში საცემი სი-
ლამაზის მქონე თავადის ქალმა ბარათო-
ვამ მთხოვა, ქველმოქმედების მიზნით, და-
მეგა ცოცხალი სურათები უძველესი
ქართული უნიკალური თხზულებად —
„ვეფხისტყაოსნიდან“ — წერს მხატვარი
თავის ქმას. ბაბაღუ ბარათაშვილის ამ
დიდმა ნამონებამ ქართულ კულტურას
უფრო განუმტკიცა ძვირფასი მემკობარი,
რომელმაც შემდეგშიც შექმნა სხვა ილუს-
ტრაცია-სურათები საქართველოს ცხოვ-
რებლად.

ალბათ მკითხველს აინტერესებს რად
შეარქვეს ბაბაღუ ბარათაშვილს გაფრე-
ლებული მეტსახელი „პრელესტ ბაბაღუ“.
ეს მეტსახელიც მისი ტაქტიკა და ალლის
მიზანიწინებელია: ერთხელ, იმპერატორი
ალექსანდრე მესამე საქართველოში ჩამო-
ვიდა ჯარების მანევრებისათვის და თით-
ნეშით გაემტავრა. გამართულ წვეულე-
ბას სილამაზითა და გონიერებით გან-
თქმული ბაბაღუ ბარათაშვილი დიასახლი-
სობდა. იგი მეფის პირისპირ იჯდა. რო-
დესაც სუფრავზე ხინკალი ჩამოდგეს, ბაბა-
ღუმ გაიპარა, სტუმარმა ალბათ ხინკლის
ჭამის წესი არ იცისო. ამიტომ, შესამჩნე-
ვად გადაიო გვერდზე ჩანგალი და ხელით
დაიწყო ხინკლის ჭამა. მეფეს ძალიან მოე-
წონა მომხიბლავი მანდილოსნის გონიერ-
ლონი მოქმედება და გაღიზიბულმა, ყვე-
ლის გასაგონად მიმართა დიასახლისი:
„პრელესტ ბაბაღუ“, ამ მიმართვის მაგი-
დაზე მხიარული სენსაცია მოჰყვა და ბა-
ბაღულსაც სიცოცხლის ბოლომდე გაჰყვა
„პრელესტ ბაბაღუ“.

ბაბაღუ ბარათაშვილი ადრე, — 1893
წელს დაქორცილდა. მან კარგბანს იცოცხა-
და; 1918 წელს დიღუბის საზოგადო მოღ-
ვათა პათრონიმ დაიკრძალა მეტელის
გვერდით, იმ ადგილის ახლოს, სადაც,
1893 წელს განჯიდან ჩამოსვენებული ნი-
კოლოზ ბარათაშვილის ნეშტი მიეპარა
შშობელ ქართულ მიწას.

მაღლიერმა თინათელბამა კი ბაბაღუ
ბარათაშვილის პატივსაცემად, ყოფილ სი-
ონის ქუჩას მისი სახელი მიანიწოდა. სასურ-
ველია, რომ ბაბაღუ ბარათაშვილის სახლს
თბილისში მემორიალი ამშვენებდეს.

გასილ ჩაჩანიძე

სახის პარჯიში და მასაჟი

სახის ვარჯიშის მიზანია გასწოროს და
გადაბიოს კანი ისეთ ადგილებზე, სადაც
ნაოჭები ყველაზე იოლად ჩნდება. აქ ერ-
თადერთი წესი მოქმედებს: შედეგს მხო-
ლოდ და მხოლოდ სიბეჭითი მიაღწევით!

სახის ვარჯიშისა და მასაჟისათვის აუცი-
ლებელია გამოილითება და სიმარჯვე
თორემ, თუ ასე არა, შეიძლება საწინააღ-
მდეგო შედეგი მივიღო. ქვეთონ თავა-
ზობო ისეთ ვარჯიშებს, რომლებიც აუმჯო-
ბესებს კანის ელასტურობას და აფერხებს
ტურბების მოძრაობისა და სიცილის შედეგად
ნაოჭების გაჩენას.

1. ერთი ხელის თითები ნიკაჟზე დაიდეთ,
ქვედა უხა ლინივად წინ წამოსწიეთ, ენა
ქვედა კბილებს დააბრუნეთ, ცვალებთ ნაგაე-
ბი არ მოკუმოთ. ამ ვარჯიშის დროს ნიკაჟზე
დადებულთ ხელის თითები წინააღმდეგობას
უნდა უწევდეს წინ წამოწულ ქვედა უხას.

2. ვაბერეთ ცალი ლოჯა, მერე ხელით

ისეთ ჩაბუტეთ. ასევე გაიმეორეთ მეორე
ლოჯაზე.

3. შეკარბო მუხტები და მიიჭირეთ ლო-
ჯებზე. შემდეგ ცვალებთ ისე ვაბერეთ ლო-
ჯები, რომ მიჭერილო მუხტების წინააღმდე-
გობა გადალლო.

4. ორივე ხელის თითები და რბილი,
მსუბუქი მოძრაობით ვაიკეთეთ მასაჟი სა-
ხის განჯდან, დაიწყეთ ნიკაჟიდან.

5. თითების მსუბუქი წრითული მოძრაობით
ვაიკეთეთ მასაჟი წარბების ბოლოდან ზეით
და პირიქით.

6. მსუბუქად დაიჭობეთ ხან ერთი, ხან
მეორე ლოჯა. ეს აუმჯობესებს სისხლის მო-
მოქცევას, კანს ენმარება კარგად შინაიწას
მკვებავი და ტენიანი კრებები, შეიწოვოს ვი-
ტამინები და ცხიმები.

მასების ვაიკეთება შეიძლება საციკალიური
აპარატითაც, მაგრამ ხელით მასაჟი უკეთე-
სია, ხელი უთევსად გარბნობს სახის თავა-
სებურბებებს.

ალისა ტერი

და გულიც. და ალისა ტერა ქალბატონ ინდგრემად მოეყვინა ამერიკულ კინო სამყაროს. მათი ერთობლივი მუშაობით რამდენიმე ხანში მრავალი ფილმი შეიქმნა.

ახალგაზრდა მსახიობის ეკრანული გზა უზინარსოდ წარიმართა. მართალია, მან საინტერესო სახეები შექმნა ბევრ ფილმში („ოთხი მზედარი“, ბლასკო იბანესის მოთხრობების მიხედვით, „ჩვენი ზღვა“, „მაგა“, პოლ ვინტერთან ერთად, და სხვა), მაგრამ „კარგი მანერების“ შიშონ მსახიობს არ მიეცა საშუალება ეთამაშა ნამდვილი, ჩრდილოელ ქალთა სახეები, გნებავთ ისეთები, როგორც მაგალითად ნორა-გლორია ხვენსონის ბრწყინვალე შესრულებით, შერი ჰიქორდის ფერმეტის ქალშეგია, ან თუნდაც მეტყობამეტ საუკუნის ჩრდილო-ამერიკელი ქალშეგია შარიონ დევისის შესრულებით („ჩვენს პატარა ნიუ-იორკში“).

ალისა ტერი ამერიკის სამხრეთი მხარიდან იყო და ერთგვარად, უმცირეს დროს უფროდ მისი ეკრანული გამარების ხასიათს, თუმცა, მსახიობს არ ეძლეოდა საშუალება ეკრანზე სრულყოფილად გადმოეტა თავისი უცხოის ჰუმანიტარული ქალის სახე. ამ თავსაზრისით ხანგრძლივად მოვიდნავ იქცა მსახიობის შემოქმედებაში რეკს ინდგრემის მიერ ეკრანზე უღებულ ბრტ პარტის „სუსი“, სადაც ალისას საშუალება მიეცა განსხიხერებისა სამხრეთელი გოგონას როლი ჩრდილოელისა და სამხრეთის შორის ბრძოლის სერიოდში.

და მივც, ალისა ტერი კინოხელოვნების ისტორიას შემოირჩა ალინა ეკრანების როლი (ჩვეულებრივი ფილმი „სკარამუში“). მისმა მუშაობამ რეკს ინდგრემმა ფილმზე „სუსი“ მსახიობის დროს ჩინებულად გამოიყენა ისტორიული მასალით. ამ ფილმში გამოიღინდა მომხიბვლელი ალისა ტერის დინტი, სცენარმაგრა, რომელსაც ვერცერთმა სცენარისტმა ვერ გამოუმტანა ხაჭირო ჩარჩოები.

სამწუხაროა, რომ ბროდუვის შუშლილმა, ხმურთანმა ატმოსფერომ დაუტოქტებლად შეათვა წუნარი, შვეილი ალისა ტერის შერიკედების სტილი.

სოფლიო კინოხელოვნების 20-იანი წლების ვარსკვლავებიდან განსაკუთრებული ელვარებით გაიბრწყინა ამერიკული კინოს ცნობილმა მსახიობმა ალისა ტერიმ. დიას, ისიც კინოვარსკვლავი იყო. ოღონდ, მისი ელვარება ანარკელის შუქს უფრო ჰგავდა, რაც ერთგვარად გამოიჩინედა კოდუ მას ისეთი მსახიობებისაგან, როგორებიც იყვნენ ნორმა და კონსტანცია ტოლმეჩები, გლორია სვენსონი და შარიონ დევისი, პრისცილა ლინი და სხვები.

ალისა ტერის შემოქმედებით გზა კინომატორგრაფში ხანმოკლე და მრავალფეროვანია. სამწუხაროდ, მას კინოსაქმისნებში თოქინასათი იუენბდნენ. მისთვის წერდნენ ბანალურ და უშინარსო სცენარებს, თიონინდნენ უგემოვნო სიუჟეტებს. კინოსაქმისანთა ძირითადი მიზანი იყო, ეკრანზე ეტყვირდინათ ალისა ტერის მშობლი სილამაზე და, ამით ექციათ იგი „ვარსკვლავად“. ეს ჩვეულებრივი მოღვენა იყო ამერიკული კინოს „სილაგაზის“ პერიოდული და შემოხვევითი არ იყო, რომ ალისა ტერი, — ნიჭიერი თეატრალური მსახიობი, — ასეთი „კონვერტული სისტემის“ ნადარტი მსხვერპლი გახდა. ფილმებში ალისა ტერთან ერთად მონაწილეობდნენ

სხვა დადი „ვარსკვლავებიც“, რაც, ერთგვარად, უფრო შიფოს ხლიდა მსახიობის ბრწყინვალეობას. ასე მაგალითად: გამაურებულ „სკარამუში“ მას პარტნიორობას უწევდა „ამერიკული კინოს პირველი სიყვარული“, — რამონ ნოვარო.

ალისა ტერი დაიბადა 1896 წელს ქალაქ ვინსენში. შემღებელი ოჯახის ატმოსფერომ უკუნელარად შეუწყო ხელი მისი მსახიობური გზის განვითარებას. მაგრამ მამის ვარდაცვალების შემდეგ ოჯახი გაღარიბდა და ახალგაზრდა გოგონამ თვითონ დაიწყო ლუკმეპურისათვის სამუშაოს ძებნა. ასე მოხვედა იგი პოპულარ ფირის მეგონტაის თანამდებობაზე ლოს-ანჯელესის ერთ-ერთ კინოსაწარმოში. სწორედ აქ მოხდა ცნობილი ამერიკელი რეჟისორის რეკს ინდგრემისა და ალისა ტერის პირველი შეხვედრა. ეკრანზე გამოჩნდნენ ალისას პირველი ეპიზოდური გმიგები, მაგრამ რეკს ინდგრემი ვეროსამი გამგზავნა, ბედისმამიებელი ქალიშვილი კი თითქმის უშუშვარად დარჩა და ერთ-ერთ პრვიცილულ თეატრს შეაფარა თავი.

ალისა ტერის სცენური კარიერა კლავ ინდგრემის დაბრუნებას უკავშირდება: მან გოგონას შესთავაზა თავისი რეჟისორობაც

ბიორბი ბესთაუთი

სამი წელი

დიდი ხანია, არ მომხვლია ხატრფოს ბარათი, ცამბირში შრომობს, მალე ალბათ შთებსაც გადახანვს, ელანდებოდა ეგვიან გულს მისი „არ ახსოვხარო, არ უნდაო შენი დანახვაც!“

მაგრამ, ერთ დღით კარს მომადგა ფოსტალიონი, სალაპარაკოდ გიხმობს იგი ტელეფონითო, ვახასტენებლად წუთი იგი დღეს ჩანს იოლი, წუთი, რომელმაც უნელები ცეცხლი შემინითო.

ხელში მტვირა მე დევეზა, როგორც სათუთი უკავილი უტუხო, სიხარულის აღმურთი მწველი, მაგრამ, რა არის სამი წუთი... სულ სამი წუთი?! ტრფობის სათქმელად არ შეუოფა ათახი წელიც.

სევდა მომგვარა ამ მცირე დრომ, სულიც წინ მისწრებს, ფოსტატელეგრაფს ვწუვილი. მტანკავს სიხარტე მათი, თითქოს ფეხები დაებორკათ საათის ისრებს

და ჩემი ციხითი ცაზეც ნელა მოძრაობს მნათი.

და მა... უურმილი ხელთ მიპყრა, მაგრამ ეს რა მჭირს, სიტყვას ვერ ვაბობო, კრინდს ვერა ვძრავ განაუწუნები, თითქოსდა ტანქვითი შივადწინ მერორე

ნაიპრს, და ძირს დავგდე... ცკვინი უურმილის გამშრალ ტურნებით.

სატრფოც შეწუხდა, მიხვდა იგი, რა სენიც მჭირდა, და... უურს ვუგდებდით ერთმანეთის გულების ცემას, ომ, სამი წუთი... სამი წუთი სიცოცხლედ აღირად, როდესაც ფახი დღი ადევს შენს გადარჩენას.

ტურტების ნაცვლად საუბრობდნენ ჩვენი გულები, და ერთმანეთის სიყვარულიც სრულად შევიტყუეთ, ანდა, იმპოტ ვლუმდით იქნებ, რომ მათულები არ გადაეწვათ სიყვარულის მზურვალე სიტყვებს.

თარგმნა ბ. ხარნაულშვილი.

ფუნჯ-ფუნჯი

ნებისმიერი სიხარულის წინააღმდეგ

ხუმორით თერაპიის ენთუზიასტები ამ ტექსტებს, რომ მათი შეთხდითი კარგად იყურნება მრავალი ავადმყოფობა. ამ ბოლო ხანებში ამ ტექსტებს ერთიც შევიტყუა: ექიმის იოსობა მუყარანი ირწუნენება, რომ ნებისმიერი ჩვეულების გარკვეული კურსის შემდეგ მსუქანი ადამიანი ერთი თვის განმავლობაში 6-7 კილოგრამს იკლებს. ქალაქ ნავოიში გამართულ აკუსტურტურის სპეციალისტთა კონფერენციაზე მან განაცხადა, რომ უურის ნიარაში იპოვა რამდენიმე ცენტრი, სადაც ნებისმიერი შეუკონის შემდეგ ადამიანი ჰკარგავს მადას, ინსულინის გამოშუშვების შემტობების შედეგად. ჩაატარეს ექსპერიმენტები და სპეცკურსის გავლის მსურველებმა ორი კვირის განმავლობაში 2 კილოგრამი დაიკლეს.

ქათამი ხსნავლის კვირცხს

არსებობს თუ არა რაიმე კავშირი კრუსსა და გამოურტყვე წიწილებს შორის? ამ საკითხით დანატრეტებულმა ნიუ-იორკის სწავლულებმა სათანადო გამოკვლევა ჩაატარეს. სანატრებსო მახალც გამოვლენდა: თურმე არსებობს თერთმეტი სახის ბეგრითი სიგნალი, რომელთა დახმარებითაც „დედა“ ურტიგობას ამაყარებს „შვილებთან“, ოღონდ ეს კავშირი შთამომავლობის გამოჩენამდე 48 საათით ადრე ხერხდება. სანატრებსოა ისიც, რომ წიწილები გარედან მიღებულ სიგნალებზე ნინსკარტის კაცუნსა და დარტუნებებაზე რეაგირებას ახდენენ და უპასუხებენ კიდევ სწავლულებს მიანიწიო, რომ ამ შემთხვევაში საქმე გვაქვს ფრინველთა შორის წინანახარ „ელაპარკეხსთან“, და რომ სიგნალებიც გამოყოფილებს, საფრთხის ან საკვების გამოზატეული ინფორმაცია. ვა-

მოითქვა მოსაზრებაც, რომ ამგვარი „საუბრების“ გამოცდილება ემპრიონს შემდეგაც ძალიან ადგება. გარე სამყაროსთან შეგუებისას, უფრო რეაგირებს დედის სიგნალებზე და, საერთოდ, უფრო გაცნობიერებულა, ვიდრე ინტუბატორის წიწილა.

სოკოს სიკაითი

კარგახანია შემწნეულია, რომ თუ უურძნის მაცნე, მიკროსკოპული სოკო ბოტრიტიისი ადუღებულ მაკარში მოხვდა, თავისებურ, მეტად სახიამოვნო და ურტიველო გემოს აძლევს დენოს. ამ სოკოთი გამოწვეულ უურძნის სიამაღებს, „ეტიოლოშილი სიამაღებსაც“ უწოდებენ. ამიტომაც სოტრების პროვიციაში (საფრანგეთი) უურტყვს მხოლოდ ბოტრიტიისის მოდების შემდეგ ჰკრეტენ აღსანიშნავა, რომ ამ დენიონებს მსოფლიო ბაზარზე დიდი ფასი აქვს.

წინათ

ქალი — რატომ ზიხარ ასე?
 კაცი — როგორ ვზიხარ?
 ქალი — მოწყენილი უნინ ჩემთან არ განიყნებოდა.
 კაცი — მოწყენილი არა ვარ. გაზუთს ვკითხულობ.
 ქალი — წინათ ჩემთან გაზუთს არ კითხულობდი.
 კაცი — შეუღლების დღიდან სულ შენს გვერდით ვარ, და როდისღა უნდა წავიკითხო გაზეთი?
 ქალი — უკვე აღარ მოგწინს, რომ შეუღლებულნი ვართ? მაშინ ბედნიერი იყავი და...
 კაცი — ნუ სვლავა, მე სულაც არ მიიტყვამს, რომ აღარ მიმწინსმეთი.
 ქალი — წინათ არ გჩვეოდა ტყუილები.
 კაცი — სულაც არ გატყუებ. რა გინდა ჩემგან?
 ქალი — არაფერი. მხოლოდ ის მინდა, რომ ძველებურად მომეკეთ.
 კაცი — კარგი, შევეცადები.
 ქალი — წინათ არ გჭირდებოდა ცდა.
 კაცი — მომასვენე, ჩემო ძვირფასო!
 ქალი — მოისვენე რა, ოღონდ საინტიერესოა, წინათ ასე მომმართავდი?
 კაცი — გაწუმიდი.
 ქალი — ოჰო, პასუხსაც კი აღარ კადრულობ! წინათ კი, ჩემთან საუბარი სიმპოზიუმებს გგვრდა. იქნებ არა? აჰ, თქვი, არა?
 კაცი — ჰო.
 ქალი — აჰ, ბოლოსდაბოლოს აღიარებ!
 კაცი — რას ვაღიარებ, ზებუნებრივ სივარულს?
 ქალი — რას? — იმას, რომ ჩემს მიმართ შეიცვალე.
 კაცი — რაზე მელაპარაკებ?
 ქალი — საზედნოროდ, თვითონვე აღიარებ, მაგრამ რატომ? წრფელად

მიზიხარი, რატომ უნინდებური აღარა ხარ?
 კაცი — ნუ შემომინდო, თუ ღმერთი გნამს. რა გინდა ჩემგან?
 ქალი — მხოლოდ ის მინდა, რომ ისეთი იყო, როგორიც წინათ (ნუთნით სისულე ჩამოვარდა). აჰ, უკვე აღარ შეგიძლია ჩემთან წინანდებური იყო? კარგი, ოღონდ იცოდე, მერე გვიან არ იყოს. ეს ხომ შენ თვითონ გინდოდა.
 კაცი — რა მინდოდა? რას ბოდივ?
 ქალი — შენ თვითონ არა სთქვი ამ ნუთნს? რომ უკვე აღარ გივადრებარ? ძალიან მიხარია, რომ თავად შენ დაინეე ამაზე ლაპარაკი. ყოველ შემთხვევაში, მეცოდინება. აღარ შექნება იმედი, რომ ოდესმე კვლავ ისეთი იქნები, როგორიც უნინ.
 კაცი — მისმინე, ისეთ სისულელეს ლაპარაკობ, რომ უკვე მაკანკალებს. შეწყვიტე ბოდილო. სუნთქვაც მეკვირს. მაცადე, ნავიციოთ გაზეთი, დასწყველოს ეშმაქმა!
 ქალი — გივადრებ კიდევ ძველებურად? და კვლავ ისეთი ხარ ჩემთვის, როგორიც უნინ? და ბოდიშს მიხდი ყველაფრის გამო, რაც დაუფიქრებლად მითხარი? სანაყალი ცდობი ხარ, რომ ამ ზომამდე მიხვდი, ვიფიქრო, რომ უკვე აღარა ხარ ისეთი, როგორიც უნინ... კარგია, კარგია აღარ ვერხაზობ. როგორ ზიხარ?
 კაცი — როგორ ვზიხარ?
 ქალი — რაღაც მოწყენილი. წინათ ჩემთან არ მოწყენიდი ხოლმე...
 პოლიონურიდან თარგმანა

ინზა პაბაბაძე

სანდრო ბოტიჩელი — „მასკუსული“

(ურაბმინი — „სამი პრაბინა“)

XV საუკუნის გამოჩენილი ფერმწერის, სანდრო ბოტიჩელის შემოქმედება ხან კვლავ კვლავ მიპყვებოდა ფლორენციული სკოლის ტრადიციებს, ხან რჩებოდა თავისი მახასიათებლის — ფლიაო ლაის მანერის ერთგულად, ხან კი უახლოვდებოდა ვერუკოსა და პოლიალოს მუშაობის სტილს.

1470 წლის ბოლოს მხატვარმა შექმნა პოლიციანოს ლექსის თემაზე ერთ-ერთი საუკეთესო სურათი — „მასკუსული“.

„ელაბრული პეიზაჟის ფონზე, ცენტრში გამოხატულია ვენერა, მისგან მარჯვნივ გვირგვინით შემკული ფლორა ანეჭვს ყვავილებს, მარცხნივ კი სამი მოცეკვავე გრავია.“

ვთავაზობთ ამ სურათის ფრაგმენტს, ხადაც გამოხატულია ხაოცრად მომხიბვლებელი სამი მკეროვანი გრავია.

ბარბანის პირველ გვერდზე „აბარბანი გმილოცავა“ დ. იაკ ობაზვილის უფარდი სტაიდი; მიმოხავე — სანდრო ბოტიჩელი — „სამი პრაბინა“.

რედაქტორი მარკა ბარათაშვილი

სარედაქციო კოლეგია: ბ. ბანამლაძე, ნ. ბაფრინვაშვილი, ნ. ბურბანიძე, ლ. პაბაბაძე, ზ. კაბაბაძე, ნ. კილაშინია, თ. ლავარაშვილი, ჯ. ლომიანიძე, ჯ. მღვინიძე, ვ. ტყეშელაშვილი (მხატ. რედაქტორი), ნ. შალვაშვილი, დ. შაფერაშვილი, ნ. ცაბარაშვილი, ნ. ჯაბახიშვილი, ვ. ჯაფარიძე (პ. გ. მღვინი).

ტიქერედაქტორი ნ. ბუკია

სპ. კ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა

საქართველოს კ. ც. წის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14, ტელეფონის №№ რედაქტორის — 99-98-71, პასუხისმგებელი მღვინის — 99-71-68. მხატვრული რედაქტორის — 93-98-57. საერთო განყოფილების 93-98-54. გადაცემა ასაწყობად 4. 12. 81 წ. ხელმოწერილია დასაბუქვად 12/1-82 წ. ქალაქის ზომა 60X1/4. ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 3. სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბაში 5,3. ტარაგი 126.100. შეეც 3069 უე 08017

1140/20

